Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

Серлало

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 13 ЯНВАРЬ, 1987 ШУ. ★ № 6 (7353). ★ Мах 3 кеп.

ОВСАРЕ КЪАХЬЕГА ХIАРА ДИЙНАХЬА!

РЕСПУБЛИКА КЪАХЬЕГАМА КОТАЛО

1986 шера Нохч-ГIалгIай АССР экономически социальнии дегIайоалаяра Паччахьалкхён план кхоачашъяра итогех

1986 шера итогаша хьахьокх КПСС XXVII съезда решенешка хьежжа республике эргалонаш елга тIа-тIа бIубеннагIа низ болаш хьадоагIилга, хоалуш хувцамаш деш каяьннай экономике, халкъа боахама доакъош дегIаахар лакхагIа да соахка цу юкъа хиннарел. Керттерча хьокхамий шийтталагIча пятилетка хьалхарча шера заданеш тIехкхоачашъяьй. Халкъа дахара хьал-таро дIахо тоалуш доагIа.

Республика экономически социальнии дегIаахар хьахьокх дIахорча даннеша:

	1986 шу процентаща нийсдича 1985 шераца
Промышленноста продукци	102,8
Юрта боахама еррига продукци	115
Паччахьалкхен капитальни вложенеш	100
Мовхьаш дIа-хьа кхахьар:	
машиннаькъа транспортаца	105,3
автомобильни транспортаца	115,2
Къахьегама овсарле лакхъяр:	
промышленносте	102,4
юрта боахаме	117
Болхлойн гIулакхера нахи	100,8
Юкъера лаьрхIача болхлойн гIулакхерча наьхен алапи	101,3
Юкъарча боахаме колхозхой къахьегамах телар	106
Паччахьалкхен кооперативни торговле розничии товарооборот	105
Наха бытовой гIулакхаш дара боарам	106
Бувзамо гIулакхаш дара боарам	104,9

Республика промышленносте тоаеннай договорех продукцена поставкаш яра дисциплина, 1985 шераца нийсдича дIа ца йохьийташ йнсача продукце боарам 17,4 миллион сома маьха кIезигбеннаб, Iилма-технически прогресс елга сихдара, продукци дикагIа хилийтара, ресурсаш кхояра тIехьа а балхаш ду. 1987 шера 1-ча январе денз продукцена паччахьалкхен приемка елга дIадоладеннад республикерча кхаь предприяте — «Красный молот» «Электроинструмент», «Электроприбор» яхача заводашка.

Республика халкъа боахам бIарчча хьайийцача кхояьй Iаьржача металла прокат, цемент, электрически йIовхалеи энерги. Из иштта дале а цхьайолча предприятеша йоагIачул дукхагIа йоаьйй доагора-энергетически материальнии ресурсаш.

ЧIоагIъеннай къахьегама дисциплина, дикка кIезигъеннай зехьа йоаеш хинна балха ха, керттерча балха тIара болхлой боахилга а кIезигденнад. Къахьегам вIаштIехьбаккхарен стимулированни яреи прогрессивни формаш йоаржаьй, болхлой моттигашка аттестаци яьй.

Цунца цхьана белгалдаккха дезаш да халкъа боахам интенсификаци яра тIа боаккхилга ма хетта сиха ца делилга. Дикка дукха къахьегама коллективаш хIанз а тIехьа йолаеннаяц эргалонаш е. Продукцена поставкаш яра дола договорни декхараш кхоачашдац цхьайолча предприятеша. БоагIача хьисапе болх вIаштIехьбаьккхабац технически боарами продукце дикали айяра. Шера заданел кIезигагIа хилар производство дегIаахара заданеш «Трансмаш», «Пищемаш», биохимически заводашка, Грозненски кога гIирс беча фабрике.

Больницаш хьалъяра 1986 шера план а кхоачашъяьяц. ДикагIча оагIорахьа хувцаденна дукха хIама дац торговле, транспорте, бытовой гIулакхаш деча, бувзаме.

IИЛМА-ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС

Республика халкъа боахама доакъошка чакхйоаккхаш я кердача тайпаех йола машинаш, оборудовани, прибораш, прогрессивни технологи хьа а кхоллаш, юкъейоалаяра тIаерзаяь йола Iилма-технически прогресса программа.

Болх беш йолча предприятешка реконструкци яран керда техника оттаяран дIаяхийтай 110 миллион сома маьха паччахьалкхен капитальни вложенеш е 43 процент дукхагIа 1985 шера дIаяхийтарел. Ерригa республика хьайийцача Iилма-технически прогресс яра 600 совгIа мероприяти юкъейоалаьй.

Iилма - технически прогресс яра декхараш кхоачашдеча творчески хьинаре къаьхьег изобретателашеи рационализаторашеи. Царнизаца производствана юкъейоалаьй шера 10 миллион совгIа экономически пайда беш йола итт эзар гаргта изобретенни рационализаторски предложени.

Производствана юкъе автоматически манипулятораш (промышленни роботаш), числовой программни управлени йола станокаш, механизированни поточнии автоматически линеш кхувларах, участкашка, цехашка, производствашка комплексни механизацни автоматизации ярах машинашъеча предприятешкара технически боарам лакхбеннаб.

Республикерча предприятешка хьаелга кара а дерзадаь, арахеца йолаяьй промышленни продукце 170 тайпара керда изделеш. Царна юкъе я континентальни шельфе мехкдаьттан газеи ресурсаш караерзаяра «Красный молот» заводе хьаеш йола оборудоване комплекс, «Электроприбор» заводе арахецаш йола «КМ» яха копировально-множительни аппаратура комплекс, из лаьрхIа я документацена механизированни хьисапе обработка яра. СССР-е дукхьашха цу заводе арахеца йолаяьй ЦЭК6С электрофотографически цилиндраш, уж я селенови тIоа тIа а уллаш, копировально-множительни аппараташка изображенеш хьахилийтара йолча промежуточни носитела метта пайда ийбара лаьрхIа. «Оргтехника» производственни объединене «ЭФА». яхача опытни заводе вай мехка дукхьашха караерзаяьй баьцадаарий культура фу дIаде доладалехьа цунна обработка яра «ТС-1» яха термошкаф. Агропромышленни комплекс. 1987 шера хургболча хьувкъама лаьрхIа интенсивни технологегIа дIайийннай гурахьа юв культураш 21 эзар гектара тIа е заданел 5 процент дукхагIа.

Иштта из дале а планагIа лаьрхIача боарамагIа арахийцадац промышленни продукце цхьадола тайпаш, чакхъяьхаяц планагIа лаьрххIача бесса, Iилма - технически прогресса мероприятеш. Керда изделеш арахецара заданеш кхоачашъяьяц «Красный молот», «Пищемаш», экспериментально - механически, кхы цхьайолча предприятей коллективаша. Масала. «Красный молот» заводе кхоачашъяьяц внутрискважинни балхаш дара устьевой оборудоване комплекс арахецара задани, «Пищемаш» завода коллективо кхоачашъяьяц шушашта йола транспортерашн накопителаши арахецара задани.

Промышленни объединенешен предприятешеи паччахьалкхен дикала Знак йола 1986 шера план 76 процент мара кхоачашъяьяц, царех «Оргтехника» производственни объединене — 84 процент, биохимически заводе — 61 процент, «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене — 73 процент, «Электроинструмент» заводе — 9 процент.

Кхаь тайпарча промышленни продукцена енна хинна паччахьалкхен дикала Знак дIаьккхай 1986 шера — радиотехнически заводерча 6КЗ-2, 15КЗ-8 яхача звукови колонкашта, иштта «Грознефтеоргсинтез» производственни объединенерча «Цеокар-2» яхача катализатора.

Автотранспортера автомобилаш дарегIа долча доагорага яха йолаяьй—тоIаьича газага. Цхьабакъда, цу машинаща дIа-хьа кхухьа мовхьаш дерригнеща дIалаьрхIача дукха дац.

ГIишлон организацеш кердача тайпаех йолча машинащеи механизмащеи Iалашъяь яле а, царех пайда ийбара даькъе дукха хувцаденна хIама дац, массаза а санна дукха моттигаш нийслу дикка дукха техника болх ца беш сеца латташ.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

1985 шера хинначунца нийсбича промышленни продукце юкъара боарам дегIабенаб 2,8 процент, шера планагIа 2 процент хила безача. Сиххача темпашца дегIаух машиностроени. ЛаьгI ца луш, халданза болх бу мехкдаьтта доаккхача, химически, хьун, дахчан обработка еча промышленносто.

Промышленноста къаьсткъаьстача доакъой даннеш:

	1986 шера производства боарам проц. 1985 шера нийсбича
Электроэнергетика	101,3
Мехкдаьтта доаккха промышленность	102,8
Химически промышленность	110,4
Машиностроени а металлообработка а	103,7
Хьун а дахчан обработка ю а промышленность	105,2
ГIишлон материалий промышленность	101,4
Яйга промышленность	107,5
Кхачин промышленность	105,3
Микробиологически промышленность	101,7

Дуккхача предприятеша, царца эггара хьалха кердача хьисапе боахама доал дераш а йолаш, 1985 шераца нийсдича тоадаьд поставкай договорни декхараш кхоачашделга.

БIарчча республика промышленность хьайийцача продукци маьхала яьккхара план 101,1 процент кхоачашъяьй, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета чуйоагIача промышленносто—101 процент.

ДукхагIйолча предприятеша кхоачашъяьй промышленни продукцега дIадодар кIезигдара а пайда дегIаахара а план. Къахьегама овсарле лакхъеннай 2,4 процент, цунца дувзаденна производства IотIакхетар 82 процент хиннад.

Къахьегама овсарле сихагIа дегIанхай, юкъера лаьрхIача алапе боарам лакхбалалехьа.

Производства а къахьегама а овсарле дегIаахара темпаш, объединенешен предприятешен продукци маьхала яккхара планаш кхоачашъелга иштта хиннад:

	1986 шу процент 1985 ш. нийсдича: производства боарам	къахьегама овсарле	1986 шера продукци маьхала яккхара план кхоачашъяра процент
Производственни объедини «Грознефтеоргсинтез»	103	104	100,0
Производственни объедини «Грознефть»	96	96,8	102
Грозненски ремонтно-механически завод	106	102	101
Карабулакски химически реагентий завод	104	103	101
Производственни объедини «Севкавнефтегазпереработка»	94	99,9	107
«Нефтехимзапчасть» яха Грозненски завод	103	104	100,9
«Нефтехимзапчасть» яха гудермесски завод	188	143	100
«Красный молот» завод	103	104	99
СССР 60 шу дизара цIерагIа производственни объединени «Оргтехника»	108	107	104
«Промавтоматика» НПО опытни завод	102	108	107
«Пищемаш» завод	102	107	88
ГI. Ахриева цIерагIа «Электроинструмент» завод	111	111	104
«Трансмаш» завод	91	92	89
Электромеханически завод	106	119	98
Медицински инструментий гудермесски завод	108	108	104
Биохимически завод	102	106	95
«Грозэнерго» районни энергетически управлени	101	102	101
«Терек» яха Нохч-ГIалгIай производственни мебельно-дахчан хIамаш ю объединени	110	109	100,6
Электроремонтни завод	104	111	102
«Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завод	105	105	100,9
Цементни завод	94	91	77
ГIишлон управлене Грозненски аьшкбетонии конструкцей завод	104	100,5	100,4
Карьероуправлени	103	100,9	105
Грозненски ремонтно-механически предприяти	94	99,6	91
«Аргунводпром» яха производственни объединени	106	103	104
«Чеченингушводстрой» гIишлон управлене аьшкбетонии изделей Аргунски завод	101	102	102
«Чеченингушводстрой» гIишлон управлене Аргунски ремонтно-механически мастерски	106	105	102
Хьун боахама министерство	100,9	103	101
«Автоспецоборудоване» яха опытно-экспериментальни завод	105	107	102
Назрановски трикотажни фабрика	110	112	108

МИШТА ЧАКХДАЬККХАР КЕРДАЧА ШЕРА ХЬАЛХАРА БАЛХА КIИРА?

Балха ха—балха

Ховш ма хиллара, укх тIеххьарча хана Назрановски трикотажни фабрике гIадвугаш дола дукха хувцамаш хиннад. Масала, цун коллективо дIадахача шера шийн планови декхараш толаме кхоачашдир. ШоллагIа смена юкъейоалайир, цхьайола участкаш кердача оборудованеца Iалашйир.

Бакъда моллагIча коллективе санна укхаза а цхьацца кхоачамбоацараш да. Царех лархIа деза дукха нах балха тIехьабувлар, продукцена рекламацеш ахар, иштта кхыдараш. Уж кхоачамбоацараш дIадахара фабрика партийнии, профсоюзнии, комсомольскии организацеша фу даьд, керда шу мишта дIадоладаьд?

Iуйре. БархI сахьат доалаш латт. Ханнахьа болх дIаболабе дагахьа итт-пхийтта минут хьалха хьаух нах. Царна юкъе дукха мехкарий ба. Хеталу, тахан-м цхьаккха саг балха тIехьавусе тамаш я аьнна. Бакъда гIулакх тхона хеттача бесса хиннадацар.

Фабрике чуводача наIарашка болхлой тIехьабувлий хьажа араьлнай парткома секретарь Л. Плиева, кадрай отдела инспектор С. Альдиева.

ИйслагIчох итт минут яьннай. ГучайоаI къона йоI 13 конвейера хIамаш тегар Гадиева Iашат. ХIаьта тIехьайисарал совгIа, пропуск а йоацаш енай из балха.

— Мичай хьа пропуск?

Табельне я, — йоах цо.

Из ше балха хьа а кхачале мишта кхьчай цун пропуск табельне? Из кхетаде хала дац. Ерача дийнахьа ханал хьалха чуяхай из балхара, хIаьта ханал хьалха чуводача сага пропуск дIа мича лу. Цу цхьан масало къаьгга хьахьокх балхара сихагIа чубахара, ма хулла тIехьагIа хьабахкара уйла йола нах хIинв а фабрике болаш хилар. Цу болхлоех я ца аьлча кхы фу аргда пхийтта минут тIехьа а йнса енача табельщицах Чечиева Iашатах. Цун болх массарел хьалха хьава везарех ба. Цул совгIа, из ше декхарийла яр тIехьабиса болхлой дIаязбе. ВIаши тIехьа а баьнна, баьхка хьаэттар барзкъаш доахача цеха начальник Сайфутдинова Эльвиран УПК-а директор Падиева Марем. Уж бац шоай гIулакхаща болхлошта бола хьокхам хинна дIаотта, царна бакъахьара дар хьалха даха, уж бехктокхаме хила Iомабе безараш?

—Контролер... Из наха беча балха тIахьожам лоаттабеш вола саг ва. Бакъда ткъаь пхиъ минут тIехьаяьннача иттлагIча конвейера контролера Ужахова Хьанифас цун маIан диззa кхета ца дечох тара да.

Ше оаха соцаярах чIоагIа раьза йоацаш хьайзар Ужахова. Цо йоахар, хIамаш тегарашкара кийча изделеш хьа а ийца, царга хьажа а хьежа уж упаковщикашка дIаяла еза са. Балхах иштта дог лазаш хиннаяле из тIехьа хIана йисай тхона хац.

ИйслагIчох ах даьннад. Бакъда тIехьабисараш лаьгIлуш бац. Царех цхьаболчар цIераш йоахаргъя вай. Уж ба 25—40 минут тIехьабаьнна барзкъаш доахача цеха технолог Оздоева Эсет, закройщицаш Хаматханова Райхьант, Гадаборшева Либи, фабрике социалистически яхь йоаржаяра йола инженер Оздоева Лейла, хIамаш тегараш Сагова Зайнап, Точиева Марет, Измайлова Шарифа, Торшхоева Фатима, Даурбекова Эсет, склада заведующи Оздоев Мухьмад, барзкъаш доахача цехера Хаштыров Мухьмад, дукха кхыбараш. Уж берригаш а Назране баха нах ба.

Балха тIехьабисарий «тIирг» нийс сахьат даьлча а кхоачалуш яцар.

Из деррига сурт долчча бесса бIаргадайначул тIехьагIа цехашка вахар со. Ханнахьа балха хьабахкар мара кхы хIама гонахьа доацаш, дIа-хьа ухаш дукха болхлой лелар. Цар кхыбараш а балхах боахар цхьацца къамаьлашта юкъеувзаш. Къаьстта из дика вIаштIехьдоалар цхьайттлагIча, кхойттлагIча, ийттлагIча конвейераш тIара хIамаш тегарий. Цар — болх дIа миштa бода хьожаш саг вацар укхаза.

Кердача шера хьалхарча кIира фабрике юкъера дIалаьрхIача цхьаккха пайда ца беш 280 сага-сахьат доадаьд. Цу юкъа фабрика коллективо шин эзар сома маьха 1700 издели арахецаргъяр. Иштта белгалдаккха деза цу деношка хIамаш тегараш брак яь 800 совгIа издели арахийца хилар.

Цу гIулакхо къаьгга хьахьокх партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша чIоагIа уйла е езаш а цхьаккха дича ла йиш йоацаш а хIама из долга. Деррига дIадолалу дисциплинагара — къахьегама а технологически а дисциплинагара. ХIаьта из фабрике астагIа лелхаш я.

М. БАРАХОЕВ,
тха спец. корр.

БIубенна болаш...

Лейво кIайдаьд Малгобекски бурув деттара балхий управлене № 19 йолча буровойна гонахье дада кхаш. КIайбийрзаб аьттехьа гIолла чакхбоала хьун оаса а.

Буровойна гаьна доацаш латтача вагончикашта хьалхашка сецача вахтови автобуса тIара Iобоал аргIанарча смена болхлой: бурувдеттар Е. Жиделев, цун гIончий М. Северяков, В. Садовников, Ш. Хадзиев, М. Нальгиев, дизелисташ В. Деркач, Ю. Саркисов. Царца ва буровой начальник Галаев Iаьла а.

— Тахан чакхдоал шийтталагIча пятилетка шоллагIча шера хьалхара кIира, — аьлар цо. — Дика дIадоладир из бригада болхлоша — лаьрхIар тIехкхоачашдир. Планал совгIа пхийтта метр кIоаргденнад бурув.

Хьалхара смена дIаяха кхоаьяцар, кердачо шийн вахта хьалаьцача хана. Хьахоз кулгалхочун бIубенна оаз, кIирвенна приборашка хьежаш ва дизелист В. Деркач, даггара делла кхест бурув.

Укхазарча цIеча уголоке чувоаллаше, эггара хьалха бIарг тIаотт социалистически яхьа экрана. Цо шоаш ма дарра хьахьокх бригада къахьегама толамаш. Дика чакхдаьккхад соахкара шу, 116,6 процент кхоачашъяьй план. Заданел совгIа бурув 360 метр кIоаргденнад яхилга да из. Белгалдаккха деза, из толам боаккхача ерригача сменаша хьинаре дакъа лаьцалга.

— ДIадахача шера бурув деттарий бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яккха аьттув баьннаб тха, — аьлар I. Галаева. — Укх шера из де халагIа хургда, хIана аьлча дукха тIехьайнсаяц кхыйола коллективаш а. Цхьабакъда, цаI да шеко йоацаш, беррига, низ дIалургба оаха плани социалистически декхараши кхоачашдара, хьалхале дIа ца хецара.

Тахан из уйла йолаш къахьегаш я Малгобекерча УБР-а ерригa коллектив. Планах 251000 метр мара йоацача 25834 метр кIоарга бурув техад укхаза. ЦаI да чIоагIа гIадвугаш, управленерча цхьайтта буровой бригада юкъе цаI мара яц план кхоачаш ца еш. Хьинаре къахьег В. Гупалова, А. Чилиева, Ю. Бадалова, Л. Ильясова кулгалдеча коллективаша.

— Ер шу мело йоацаш дIадоладар тхоай керттера декхар лоархI оаха, — аьлар УБР керттерча инженера А. Косяка. — Хьажал, укх сводкага, массайолча буровой бригадашкара хьокхамаш да укх тIа. Хьалхарча кIира планаш массанахьа кхоачашъеш а тIехкхоачашъеш а я. Кхыча тайпара хила а йиш яц из-м, тха йоккхача интернациональни коллектива дукхагIйола подразделенеш пятилетка шоллагIча шера планаш Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дузача деношка кхоачашъяра тIехьа къовсам лоаттабеш я.

Кулгалхочо яххача бесса, УБР ерригa службаш бIубенна къахьегаш я. Къаьстта теркам тIабохийт укхаза М. Гандалоева кулгалдеча № 948 йолча бригадана. Дукха ха яц из аварийни балхаш чакх а даьха, болх бейолаялийта. ДIадахача шера цун бехкагIа 660 метр гаргга бурув ца тохаш йисар коллектив. Из хиннадецаре, кхы а лакхагIа хургдар бурув тохара балхий управлене хьокхамаш.

— Авареша Iалаьмате чIоагIа новкъарлонаш ю тха балха, йоах А. Косяка. — Цхьайолча хана оборудоване бехкагIа хул уж, дукхагIйолча хана — наьха бехкагIа. Дукха ха йоацаш «ЧП» хилар тха коллективе. Номер 20 йолча буровой болхло нов. Гетагажев менна а волаш балха вера. Цун бехкагIа дехар ПЛ яха лифт. Ираза, беррига болх соцабе безаш хилaнзар. Коллективо ший низ дIакхоачар дир из ца хилийтара. Хьона бакъдар дезе, — тIатехар цо, — хьалхагIа, из факт къайлаяхьа хьожаргвар со. ХIанз иштта дац: хиннар майрра дIаалар, кIома дале а бакъдар дувцар — из да хано дIадехар.

Гуш да УБР-а коллектив нийсача наькъа тIа йолга. Из ба эргалоний, керда резерваш лехара никъ. Из бакъдеш цхьа масал доаладе лов сона. Укх шера хьалхарча деношка бурув тохара балхий управлене технически отдело юкъейоалаьча шин рационализаторски предложене 400 эзар сом гаргта пайда беннаб. Юкъейоалаеш я керда рацпредложенеш а. Иштта да массанахьа. Доши гIулакхи цаI хилийта гIерт бурувдеттараш.

М. КАРТОЕВ.

Юхьиг дика я

Керда шу доладелча денз цхьа моттиг нийсъеннаяц Карабулакски рудай йоаца гIишлон материалаш арахецача заводе балха саг хьа па воагIаш е тIехьависа. ХIанзарчоа цхьанне а толхаьяц къахьегама, производственни, технологически дисциплина. ХIаране хьаьнала къахьег ший моттиге.

Цунна тешал ду хьокхамаша а. Дерригача технико-экономически хьокхамий план тIехкхоачашъе аьттув баьннаб завода коллективана дIадахача шера. Из вIаштIехьдаьннад балха режим, сменай графикаш хувцарах. ХIара цехе вIашагIъеллай партийни группаш, царна кулгалде оттабаьб хьинар дола коммунисташ.

Завода балха хьалхагIа чIоагIа Iаткъар лаьрххIа дешар дийша цехий, сменай кулгалхой ца хилар, хIаьта хIанз тоалуш доагIа хьал. Орджоникидзевски горнометаллургически институт йистеяьккха ба технологически сменай кулгалхой Китиев Бахьаудин, Гиреев Амир, дробильно-сортировочни цеха начальник Эсмурзиев Iалихан, транспортни цеха кулгалхочо Чербижев ИбрахIима чакхъяьккхай Целиноградски инженерно-гIишлошъяра института автодорожни боахама факультет. Завода партийни организацена чувоагIача 21 коммунистах хIаравар дIанийсваьв производства лоархIамегIча участкашка. Иштта, горни цеха начальник ва коммунист Албогачиев Мувса, хIаьта завода керттера механик Цолоев Идрис а парте член ва.

Кхо бIаь гаргга саг болх беча коллективе йоккха яц партийни организаци, бакъда цун низ дIакхьачаб массехк шера хинна тIехьдусилга дIа а даьккха. укх тIеххьарча шин шера шоай гIулакхаш дикка тоаде. Цо беча кхетама балхах доала беркат гуш да карара шу дика дIадоладарца. Дисциплина чIоагIа хиларца цхьана дог гIоздоахаш да цар къахьегама толамаш а. ПланагIа йоагIачул кхо эзар кубически метр рудай йоаца гIишлон материалаш кийчъяьй чакхдаьннача кIирагIа завода коллективо. ПланагIа 64 эзар сома маьха товарни продукци арахеца езача хьаьлр 67 эзар сома маьха я, хIаьта паччахьалкхенга из ехкай 1 эзар сом дукхагIа.

— ГIулакхаш тIа-тIа тоалуш-м доагIар тха укх тIеххьарча хана, — яхаш дувц Хь. Мархиева. — Хьахиннай барт бола, чIоагIа, коллектив, айлуш доагIа партийни организаце денал.

Бакъда, де дезар а дац кIезига — предприятена реконструкци е еза, хIана аьлча шийтта-кхойтта шу да тха оборудовани ца хувца. Цудухьа дуккха а цукхагIъяр хувца езаш а я из.

Из бакъдеш дукха да укхаза, хIаьта цкъарчоа социалистически яхье хьалха латт Б. Китиев, А. Гиреев керте латта сменаш, водителий бригадир А. Ажигов, шофер Р. Аушев, слесараш З. Кодзоев, М. Сигарев, дробильщик Х. Евлоев, дуккха кхыбараш.

Р. АУШЕВ.
тха спец. корр.

РЕСПУБЛИКА КЪАХЬЕГАМА КОТАЛО

1986 шера Нохч-ГIалгIай АССР экономически социальнии дегIайоалаяра Паччахьалкхен план кхоачашъяра итогех

(ДIахододар. Доладур 1-ча оагIо тIа).

Производственни швейни объединени	106	100,5	104
Грозненски кога гIирс бу фабрика	105	107	98
Маькхапродуктай управлени	116	121	102
маькх йоттачен макаронни промышленноста управлени	104	106	102
Грозненски экспериментально-механически завод	105	107	102
«Чечeнингушстройматериалы» яха производственни объединени	98	97	100
Моттигерча промышленноста министерство	109	105	100,8

Республике гIолла бIарчча хьанийцача продукце лоархIамегIа дола тайпаш кийчделга иштта хилар:

	1986 шера кийчъяй	1985 ш. 1986 шера кийчъячун проценташ	1986 шера план кхоачашъяра процент
электроэнерги — миллион киловатт-сахьат	2801	108	103
Газ — миллион кубически метр	1761	96	106
Ацетон — эзар тонн	48,9	106	98
Фенолаш — эзар тонн	75,8	107	99,8
Полиэтилен — эзар тонн	24,8	99,1	100,5
Мехкдаьтта аппаратура — миллион сомаш	8,9	107	98
Кхачан промышленносто эша технологически оборудованин цунна эша запасни оатхалаши — миллион сомаш	12,3	101,3	93,1
Механизированни гIишлои-монтажни инструмент — эзар	510	105	100,6
Зубови макхаш — эзар	700	108	100
Тракторни прицепаш — эзар	13,4	92	89
Трансформаторни подстанцеш	1560	100,6	100,6
Электрофотографически аппараташ	1938	100,2	81
Теда хьу араяккхар (колхозаша яь лесозаготовкаш йоацаш) — эзар кубически метраш	82,7	99,8	100,9
Цу даькъе:			
чакхъяьккханза йола хьу — эзар кубически метраш	57	98	100
чакхъяьккха хьу — эзар кубически метраш	37,5	91	85
кIир — эзар тонн	41,5	103	106
гIишлон кирпичик (колхозаша хьаяьр йоацаш) — миллион условни кирпичик	152,2	94	90
цемент — эзар тонн	567	95	79
Сборни аьшкбетонни конструкцешни деталаши — эзар кубически метраш	238	104	103
Швейни изделеш — миллион сомаш	67,6	104	100,9
чухьдувха пазата барзкъаш — миллион барзкъа	7,5	109	106
ТIехнахьа дувхаду пазата барзкъаш — эзар барзкъа	553	119	132
Телата кога гIирс — эзар пара	2306	106	99,5
Культурно-бытовойи боахамеи хьашташ кхоачашдара товараш — миллион сомаш	114,6	106	99,2
радиоприемни устройстваш — эзар	341	87	106
Мебель — миллион сомаш	31,6	96	99,7
Металлически пхьегIаш — тоннаш	94,3	101	73
Металлически менгеш — эзар	25,8	125	103
Шариковн авторучкаш — миллион ручка	11,4	110	104
Бытовой химе товараш — миллион сомаш	14,3	113	108

1986 шера планал совгIа даьккхад 100 эзар тонн мехкдаьтта, 92 миллион кубически метр газ, яьккхай 70 миллион киловатт-сахьат электроэнерги, 114 эзар декалитр этилови синтетически спирт.

Халкъа эша товараш арахецара планаш тIехкхоачашъяьй. Планал совгIа хьадаьд 429 эзар чухьнахьа дувхадуи 134 эзар тIехнахьа дувхадуи пазата барзкъаш, 12 эзар пара кога гIирс, 583 эзар сома маьха швейни изделеш, 18 эзар радиоприемни устройстваш.

Цунца цхьана промышленносте долаш да кхоачамбоацараш а. Договорийн нарядийн номенклатурагIа доагIачул 48,3 миллион сома маьха кIезигагIа продукци кийчъяьй производственни объединенешеи предприятешеи. Договорни дисциплина тIелхаелга нийсденнад хIара пхелагIча предприяте, поставкаш елга чоте а эцаш, продукци маьхала яккхара план 97,4 процент кхоачашъяьй. Промышленность бIарчча хьанийцача продукцена поставкаш яра договорни денхараш кхоачащдеча дикка тIехьадусилга нийсдалийтар: «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене, «Пищемаш», «Трансмаш», биохимически, цементни, «Металлист» заводаша. Поставкай план кхоачашъелга воrIа да 1985 шерица нийсдича Грозненски ремонтно-механически предприяте, «Трансмаш», цементни заводашка.

Кхоачашъяьяц мехкдаьтта аппаратура, транспортни прицепаш, чакхъяьккхача хьун материалаш, мебель, гIишлон кирпичик, цемент, кога гIирс бара план.

1985 шерица нийсдича къахьегама овсарле лаьгIлулга нийсдалийтад «Трансмаш», цементни, «Металлист» заводашка, Грозненски ремонтно-механически предприяте.

Промышленноста балхах юкъарча хьахулачоа Iаткъаш да цхьайолча отраслий производствай ритмичность ца хилар. Дукхача предприятешка продукце лоархIамегIа дола дакъа арахец бетта тIеххьарча деношка. ХIаьта продукцэ дикал лаьгIъярга а вут по

АГРОПРОМЫШЛЕННИ КОМПЛЕКС

Республика агропромышленни комплекса къахьегамхоша хьалха дIадахача шерица нийсйича 1986 шера дикка лакхъяьй юртбоахама производства.

Юрта боахама ерригa продукци (1983 шерарча маьхашца нийсйича) 618 миллион сом хиннай — 1985 шера хинначул 15 процент дукхагIа, общественни секторера яр 18 процент лакхъенний.

1986 шера массе а категорех долча боахамаша культураш дIайийна кхаш хиннад (эзар гектараш):

	1986 ш.
Ерригa культураш дIайийна кхаш	449,8
Ялата культураш	193,1
царех: гурахьа дIадув кIа	87,5
гурахьа дIабув мукх	58,2
ялата лаьрхIа хьажкIаш	22,5
дуга	5,1
Техническа культураш	21,1
царех:	
генараш	8,0
шекара свеклаш	9,0
Коартолаш баьцадаарий — бахчайн культураш	21,6
царех:	
коартолаш	4,7
баьцадаараш	13,3
Доакъара культураш	214,0
царех:	
силосан мошача доакъаран — хьажкIаш	77,7
дукхача шерашка тIаюн да баьцаш	54,0

1985 шерица нийсдича общественни секторе 1986 шера даькхха ялат 30 процент дукхагIа да, сом — 2,2-зза, комсаш — 2,3-зза, люцерна ги — 1,8-зза. Цунца баьцадаараши шекара свеклаши кIезигагIа яьхай.

1986 шера интенсивни технологегIа хьалкхедаьд 19,3 эзар гектара тIа гурахьа дIадув кIа, 9,9 эзар гектара тIа ялата лаьрхIа хьажкIаш, 5 эзар гектара тIа дуга. Интенсивни технологегIа хьалкхедаь кIа хIара гектара тIара 9,7 центнер дукхагIа даьккхад.

Кхашнарен бешамашкарен йоалача продукце паччахьалкхен закупкай боарам боахамий ерригача категорешца укх тайпара ба:

	1986 шера закупкай боарам (эзар тонн)	Закупкай юкъарча боарама план кхоачашъяра процент	1985 шерица нийсбича 1986 шера закупкай боарам
ялат	158,2	146	145
шекара свеклаш (фабрични)	142,6	75	75
коартолаш	11,0	100,3	134
баьцадаараш	134,9	87	99,8
Сомн комараши	75,9	108	2-зза
Комсаш	85,0	104	2-зза
Бахчеви культураш	8,6	107	86
Тхьамка	2,7	100	76
Люцерна ги	2,0	100	4-зза

Массе а категорех долча боахамашка продукци йоакха хьайбаш да (эзар корта):

	1986 шера 1 январе	1987 шера 1 январе
хьайбаш	328,2	326,1
царех детташ дола доахан	121,3	124,2
Хьакхарч	137,9	115,4
Жан газарийн	719,4	772,0
Коа тIара оалхазараш	3842,0	3519,4

Укх тайпара даннеш долаш я массе категорех долча боахамаша яьха хьайбай продукташ:

	1985 шу	1986 шу	1985 шерица нийсдича 1986 ш. проценташ
хьайбаш дийна долаш эза (эзар тонн)	41,3	43,2	105
Шура (эзар тонн)	241,6	252,6	105
Фуаш (миллион)	149,0	162,4	109
Тха (тонн)	3613	3905	108

Хьайбай боахама продукташ дукхагIа яьхай хьайбай продукци алсамъяккхара чотагIа. 1985 шерица нийсйича колхозашка, совхозашка, кхыча боахамашка яьккхар 122 килограмм дукхагIа а йолаш 1986 шера хIара кхоабача Iаттагара 2325 килограмм шура яьккхай.

ХIара нотама кIалхара 5 фуъ дукхагIа йийцад, хIара устагIана тIера 0,5 килограмм тха дукхагIа даьккхад.

Цунца цхьана кIезига я Малгобекски района боахамашка яьккха шура — 2159 килограмм, Сунженски районе — 2181 килограмм, Надтеречни районе 2242 килограмм.

1987 шу хьахулаш 1986 шера 1 январе хинначунца нийсдича колхозийн совхозийн фермашка (доакъара единицех лаьрхIача) 15 процент кIезигагIа хиннад доакъар.

Доакъар ца тоъаш чIоагIа халонаш лелаю Грозненски, Малгобекски, Шалински, Шелковской районашкарча цхьадолча боахамаша.

Ерригача категорейх долча боахамашкарча хьайбай продукташта паччахьалкхено яь закупкаш еррал я:

	1986 ш. закупкай план	Фактически закуп.	План проц. кхоачашъяр.	1986 ш. проценташ ца 1985 ш. нийсдича
Хьайбаши коа тIара оалхазараши дийна долаш — эзар тонн	43,2	43,5	100,8	103
шура — эзар тонн	103,0	103,8	100,8	101
фуаш млн. штук	107,0	108,0	100,9	100,2
тха (цIена хьоаса хьабаьчул тIехьагIа) — тонн	1880	1917	102	97

Хьайбай продукташ паччахьалкхенга йохкара план Наурски, Сунженски, Шалински районашкара дIанийкхача, ерригача районаша кхоачашъяьй.

Республика колхозашкеи совхозашкеи чакхдоахаш я дукхагIа хьувкъам лургболаш кхаш тоадара тIадерзаляь де дезараш. 1987 шера хьувкъама лаьрхIа ялат даргдола озими культураш 150,3 эзар гектар дIайийнай, цу даькъе интенсивни технологегIа — 21 эзар а ювш. 165,3 эзар гектар зяба лаьтта аьхад.

1986 шера хьувкъам боаккхаш 994,3 эзар тонн органически удобренеш техаяр.

Агропромышленни комплекса кхачан отраслей болхлоша ерригаш хIана яц аьнна Iалашъяьй планагIа лаьрхIа хинна продовольственни продукци арахецара объекташ.

Республика агропрома объединенешеи предприятешеи продукци маьхалъяккхара план 109 процент кхоачашъяьй, къахьегама овсарле дегIаяра план — 105 процент. Промышленни производства объем дIадахача шерица нийсдича 6 процент дегIаенай, хIаьта къахьегама овсарле — 5 процент.

БIарчча республика хьанийцача, кхачан промышленноста продукце лоархIамегIа дола тайпаш арахецилга еррал хиннад:

	1986 ш. арахецнай	1986 ш. проценташ ца 1985 ш. нийсдича	1986 ш план кхоачашъяра процент
Дулх, 1-тIча категорегIа йола субпродукташ юкъе а йолаш, госресурсашкара — тонн	19773	97	106
цу даькъе: коа тIарча оалхазарий дулх — тонн	5718	96	114
колбасни изделеш — тонн	6212	100,6	100,2
госресурсашкара доахан даьтта — тонн	990	94	94
Госресурсашкара хьаьна нахча — тонн	2056	97	97
Мерзача шурий продукци, госресурсашкарча шура сацна лаьрхIача — эзар тонн	71,9	100,9	103
ТIоа — тонн	5083	105	106
Хьаьна кIолд — тонн	1045	94	95
Консерваш — млн. усл. банка	175,5	111	110
Кондитерски изделеш — тонн	5245	103	97
Минеральни хиш — млн. ахлитраш	23,5	148,7	88,7
Алкогольни доаца маларш — эзар дал	624	136	61

КIезигдеш доагIа, из арахецилга 1985 шерица нийсдича 61 процент кIезигденна, ликеро - къаракъен чхьагIарен продукци хьаелга.

ЧIоагIлуш йоагIа агропромышленни комплекса материально - технически база. Юрта боахама 1252 трактор, 776 грузовой автомобиль, 194 ялат чунйдеш йола комбайнаш, 1923 тракторашта тIехьа тувса прицепаши, кхы дукхайола техникеи яйтай.

ДIадахача шера республика агропромышленни комплекс дегIайоалаяра дIаяхийта капитальни вложенеш 148,3 миллион сом да е республике дIаяхийтача капитальни вложенех 39 процент.

Эксплуатаце хьанийцад 2,9 эзар гектар хий детташ дола лаьтташ. Хьайбаш чуоттаде помещенеш хьалъяьй доаханна лаьрхIа 2870 моттиг, хьакхарчашта — 1600 моттиг, жена — 8000 моттиг йолаш, цкъа дIаоттаеш, 4200 тонн йол дIаоттаергйолаш хранилища, 5,6 эзар кубически метр йола силоси сенажи чуоттае моттигаш, цкъа чуоттаеш 6560 тонн чухувшаш йола коартоли баьцадаараши лоаттаду хранилища.

Производствой юртбоахама продукташта закупка елген дегIадара чотагIа тоаденнад колхозийн совхозийн финансови хьал, цIаьхха кIезигденнад зе деш дола боахамаш.

Даьхача толамашца цхьана цIенхаштта кхоачамбоацараш да агропромышленни комплекса отраслашка. Цхьаццайолча колхозашеи совхозашеи даьдха санна кхоачаш ца еш юрт баьцадаарийн хьайбайн продукташ паччахьалкхенга йохкара планаш, ресурсех пайда ийбелга эффективни доацаш леладу, техника сеца лоаттаю, юртбоахама продукци зехьа йоаю, боахама расчета действенность Iалашъяц.

ХIамаш чакхйоахача отраслей къаьстта йолча производственни объединенешкеи предприятешкеи лоадам болаш тоадаьдац арахецаш йола кхачан продукташ дикагIа хулийтилга. Агропромышленни комплекс дегIайоалаяра тIаерзаьь йолча капитальни вложенех бизза пайда ийцабац.

ТРАНСПОРТИ БУВЗАМИ

Къулбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски отделене халкъа боахама мовхьаш тIадоттара 1986 шера план 101,7 процент кхоачашъяьй, цу юкъе мехкдаьтта продукташ чуйоттар — 100,6 процент, мовхьаш дIахьа кхахьар — 104 процент, пассажираш дIа-хьа кхувлар — 103 процент.

1985 шерица нийсдича мовхьаш дIа-хьа кхахьар лакхденнад 5,3 процент. Отделене кийч а баьб, дIа а бахийтаб 13,6 эзар доккха дозал дола поезд. Мовхьаш дикагIа дIанийсдарах муцъаьяьккхай 4 эзар вагон. Локомотива ден-бийсан йола балха овсарле шера 0,8 процент лакхъеннай, вагонаоборот 3,4 процент, вагона балха овсарле — 4,8 процент.

Цунца цхьана машиннаькъа отделене кхоачашъяьяц вагоний оборота, локомотивий ден-бийсан йолча балха овсарлен а участкови сихала а планаш.

Ледара лел пассажирашта гIулакх деча кхоачамбоацараш дIадахар, йолаш я поездаш тIехьадисара моттигаш а. Нийслу никъ беча хана мовхьаш тIерадувлари пайда боацаш рузкъа доадари.

Предприятеш подъездни наькъаш тIа вагонаш лоаттаяра нормаш хила езачул лакхагIа хиларо, мовхьаш тIадоттара-Iодоассадара гIулакх дика вIаштIехь ца даккхаро, вагонни парк доаггIача тайпара дора ца яро погрузочни ресурсаш кIезигъю.

Юкъара пайда эцара автомобильни транспорта мовхьаш дIа-хьа кхахьара 1986 шера план 104,6 процент кхоачашъяьй, такси леларах — 100,9 процент. 1985 шерица нийсдича мовхьаш дIахьа кхахьар 15,2 процент лакхденнад. Цхьабакъда, цунца цхьана юкъара пайда эцара автомобильни транспорто грузооборота план 88 процент мара кхоачашъяьяц, пассажираш дIа-хьа кхувлара план — 93 процент.

Бувзама предприятешца продукце объемах йола 1986 шерара заданеш 100,6 процент кхоачашъяьй. Соахкарчунца нийсдича 4,9 процент лакхагIа да из. Кхоачашъяьй доходий план, соахкарча боарамга хьежача 4,6 процент дукхагIа яьккхай из.

Цхьабакъда, бувзама предприятей балха хIанз а цIенхаштта кхоачамбоацараш да. Из бахьан долаш нах летъкъаш моттигаш я.

КАПИТАЛЬНИ ГIИШЛОШЪЯР

Паччахьалкхен капитальни вложеней чотах керттера фондаш юкъейоалаяр 297,3 миллион сома маьха да, е шера планах 80 процент. Укх периода оттадаьча капвложеней лимитах 81 процент пайда ийцаб.

ЧIоагIъеннай «Промавтоматика» НПО, республика агропрома ремонтни предприятей производственни мощносташ. Цунца цхьана производственни лостам бола цхьайола объекташ эксплуатаце дIаяла вIаштIехьдаьннадац. Царна юкъе — Наурски семстанци, «Грознефтеоргсинтез» объединене биологически цIено яра шолагIа очередь, «Аргунское» опытно - производственни боахама лабораторни комплекс, Грозненски электроремонтни завод шеръяр. Строительно - монтажни организацеша шоай низашца деча подрядни балхий объем 1986 шера 289,4 сома маьха я, е шера планах 102 процент.

	1986 шера кхоачашдаьд	План кхоачашъяра процент (млн. сом)
Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлени	55,3	97
«Грозтрубопроводстрой» трест	31,1	111
НГIАССР минводхоза подрядни организацеш	6,2	104
«Чечингазстрой» трест	5,7	100,9
«Чечингушводстрой» гIишлошъяра управлени	22,8	100
«Чечингагропромстрой» объединени	30,4	102
агропромышленни комитета подрядни организацеш («Чечингагропромстрой» йоацаш).	15,6	99,5

Подрядни гIишлошъяра организацеша материально-технически ресурсаш пускови объекташта тIаерзаяьяц, из бахьан долаш уж эксплуатаце дIаялара план кхоачашъе вIаштIехьдаьннадац. Пускови объекташкара планови заданеш кхоачашъяра боарам, ерригa объекташ бIарчча хьанийцача болчул лохагIа бар.

СОЦИАЛЬНИ ДЕГIААХАРИ ХАЛКЪА ВАХАРА БОАРАМ ЛАКХБАРИ

Экономика дегIайоалаяра кIийлен тIа кхоачашъю КПСС XXVII съездо тIанийца социально дегIаахарен халкъа вахара хьал лакхдарен программа.

Республика халкъа боахаме къахьега болхлой, гIулахкера нах дукхагIа хиннаб, хIаьта иштта цар къахьегамах луш дола алапи лакхденнад. Болхлоштеи гIулахкерча нахаи бетта юкъера луш дола алапи 162 сом хул. Колхозхошта къахьегамах луш дар 5 процент лакхденнад. Общеобразовательни школай юкъерчен лакхерчен классай хьехархошта, юкъерча лаьрххIачен профессионально - техническа дешара заведеней преподавателашта, производственни дешара мастерашта, кулгалдеча а кхыча педагогически болхлошта а алапей ставкаши гIулакха тIара окладаши лакхъелга чакхдаьккхад.

Цхьадолча доакъошкара Iилма-тохкама институтий болхлой, промышленностерча конструкторий, технологически, цхьайолча категоре болхлой къахьегамах луш дола алапи эргадаккхара хьакъехьа 1986 шера хьалхарча ах шера дIаболабаь болх дIахохьош ба. Партен правительстван решенешка хьежжа 1987 шера 1-ча январе деца материальни производства доакъошкарча болхлошта, специалисташта къахьегамах луш дола алапеш эташка лакхделга дIадоладаьд. Белгальяьха мероприятеш кхоачашъю къахьегама коллективаша даьккхача ахчан чотагIа.

Къахьегамах доагIа алапи лакхдеча а эргадоаккхача а хана къа ца хьегаш йоахача доходашца лоаттабеш бола къовсам кхы а чIоагIбергба.

Эскаре гIулакх дара декхар кхоачащдеш болчар бераштa паччахьалкхено хIара бетта луш йола пособеш, юрташка баха а бахаш юрта боахамца гIулакх долча пенсионерашта дола пенси тIатехад. Потреблене общественни фондашкара бахача наха йола льготаши доагIари лакхдара хьакъехьа кхыйола мероприятеш чакхйоах.

Паччахьалкхени кооперативнии торговле розничии товарооборота боарам 888,1 млн. сом. хул, хIаьта из 1985 шера маьхашца вIаши нийсбича 5 процент лакхагIа хиннаб.

БIарчча республика хьанийцача розничии товарооборота план 100,3 процент кхоачашъяьй, цу даькъе потребительски кооперацe 100,6 процент. Цунца цхьана план кхоачашъяц НГIАССР бахача наха бытови гIулакх дара министерства, ВАЗа автоспеццентра, № 1 йолча «Продтовары» объединене, № 2 йолча «Продтовары» объединене, «Грознефтеоргсинтез» объединене орса.

Паччахьалкхени кооперативнии торговле къаьст-къаьста товараш дохкара боарам хьахьокх укх даннеша:

	1986 ш. процентаща нийсдича
Маьхка продукташ	102
Дулхи коа тIара оалхазараши	103
Колбасни изделн	141
Чкъаьра	106
Сельдь	136
Маша даьтта	101
Генарий даьтта	113
Маргаринови продукци	100,1
ЦIенача шурий продукци	100,9
Нахча	104
Шекар	105
Кондитерски изделн	93
Чай	116
Коартол	178
Баьцадаараш	95
Сомаши, цитрусови сомаши	125
Алкогольни доаца малараш	125
Минеральни хиш	145
Сомийн баьцадаарийн сокаш	148
Алкогольни малараш (йий доацаш)	73
Барзкъаш, чухьдувхаду барзкъаш, кIадаш	106
Трикотажни изделн	105
Пазаташ-пазата изделн	104
Кога гIирс	108
Холодильникаши морозильникаши	111
Телевизораш	108
цу даькъе бес-бесара хьонкараш	104
Хьунматериалаш	124
Шифер	95
Металлопродукци	128

Коллективни бешамаши огородаши дукхагIа хулаш хилар бахьан долаш бахача наха дукхагIа эш хьуни гIишлони материалаш. Бакъда царех дуккхаяраш ма эшшара хилац.

Алкогольни малараш кIезигагIа дохкаш дIахо а гIулакхаш дир. Дехка алкогольни малараш (йий доацаш) 1985 шера хинначул 27 процент кIезигагIа хилар. Алкогольни малараш кIезигагIа мелар бахьан долаш новкъостал хилар къахьегама дисциплина чIоагIъяра, балха ха кIезигагIа йовра, новкъара — транспортни хьовзамаш, бытовой травмаши нах бовш хула хатараши кIезигдара.

Цунца цхьана республике кхоачамболлаш дац чхьагIар доаккха предприятеш, кхыйола продукци арахецарга яхара, наха эша товараши маьхах ду гIулакхаши дукхагIа хилийтара йолча ерригача таронех пайда эцара, цу кIийлен тIа ахчан доходаши расходаши дIанийсъяра ду гIулакхаш.

Бахача наха эша товарий производствои гIулакхаш дара сферей дегIайоалаяра Комплексни программага хьежжа бахача наха 100 миллион сома маьха гаргга гIулакхаш даьд, царех 29 миллион маьха бытовой а деш. Бытовой гIулакхаш дара боарам шера планагIа 5,3 процент де доагIаш хинначул 1985 шера хинначоа юхе 6 процент лакхбеннаб, юртарча моттиге уж дукхагIа деш а хиннад.

Товарооборот лакхлуши гIулакхаш дукхагIа деши бахача наха царех цхьадола тайпаш кхоачамболаш динзар, хьалха а санна ма деззара дика диц товараши деш дола гIулакхаши.

Хьалха а санна во продукци арахец яйгача промышленноста предприятеша. Къаьстта модни йола изделеш кIезига я. ИIаьххача хана дикагIа хулаш яц Грозненски кога гIирс беча фабрикаи Грозненски производственни швейни объединенеи продукци.

Паччахьалкхен капитальни вложеней чотагIа хьалдаь нах чуховшабаьб 150 эзар квадратни метр хулача цIеношка. Вакъда нах чубаха цIенош 1985 шера даьчул 18 эзар квадратни метр кIезигагIа да.

Паччахьалкхен капитальни вложеней чотагIа хьалъяь болх бе йолаялийтай 4722 моттиг йола школаш, 1280 моттиг йола деша даха ха йоацача берий учрежденеш, 60 менги бола больница, сменагIа 760 саг тIаэца йиш йола амбулаторно-поликлинически учрежденеш.

Больницашкара дIанйккхача 1986 шера социальнии культурно-бытовойи лаьрхIа объекташ хьалъяра план тIехкхоачашъяьй. Шера планагIа 390 менги бола больницаш хьалъе йоагIача 60 менги бар мара хьалъяьяц.

1986 шера 1 сентябрь тIакхоачаш шера планах 49 мара дешархой моттиг кийчъяь яьннаяцар.

Городий атмосферни фо, бIеха хий чухецаш цIена хий кIезигагIа бIехдергдола гIулакхаш дир. ЛеррагIа кхоачашъеш я юкъарча образоваиеи профессиональнии школа реформа. 1986 — 1987 дешара шу дIадолалуш юкъарча образоване школашка дешаш 261 эзар саг вар. Юкъерча специальни заведенешка 13,3 эзар саг, лакхерча дешара заведенешка 14,1 эзар саг. Профессионально-технически заведенешка деша хьанийцав 1,5 эзар саг.

ДIахо а дегIадера унахцIено лораелга.

Больницашкеи дарба дара-профилактически учрежденешкеи болх беш ва 3,5 эзар массе а тайпа специальность йола лораши 10 эзар гаргга саг вола юкъера медицински персонали.

Республика городашкеи юрташкеи читателашта гIулакхаш деш хилар 8,7 миллион экземпляр книжкай фонд йола дуккхача наха йола 484 библиотека. Болх беш хилар 397 киноустановка.

Нохч-ГIалгIай АССР баха нах 1987 шера 1 январь тIакхоачаш 1235 эзар саг хилар.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР СТАТИСТИЧЕСКИ УПРАВЛЕНИ

ГIУЛАКХАШ ТОАЛУШ ДОАГIА

Сунженски района Кирова цIерагIча колхозо пачхьалкхенга шура йохкара план кхоачашъяь цхьа шу хиннадац цхьайтталагIча пятилетке. Цун керттера бахьан дар цамогаш долаш дукха къаьна доахан хилар. Ахаш хIана дац, аьнна 15 — 18 шу даьнна, бетташ цхьацца е шишша тIар мара боацаш дар. Цо доккха зе дора колхоза. Цудухьа 1984 шера гурахьа денз Iул тоаде доладир, цамогаш, къаьна дараш дIа а доахаш, царна метта къонадараш юкъе а кхувлаш. ТIаккха тоаделар ферма гIулакхаш. Масала, соахка хьалхарча квартале планал совгIа 15 тонн шура ехкар пачхьалкхенга. ТIеххьарча нийс-итт шера духхьашха хинна хIама дар из. Цу толамга кхача карагIдаьнначул тIехьагIа чIоагIбелар наьха шоай низах бола тешам. Уж шеко йоацаш бар шура йохкара шера план кхоачашъе а шоашта карагIдаргхиларах. Цхьабакъда, бIаьсти хьатIакхаьчача дерригa а хувцаделар.

Хьайбашта мошача доакъара гурахьа дIайийна рапс а кхы тайпа баьцаш а яр. Малхо йоагаяь хьакха пайдана йоацаш хIалакьхилар мошача доакъара дIайийна хинна буц.

Май бутт болабелча Сунженски дукъа тIа леладе аханарча лагерашка дIадуг цу колхоза доахан хIара шера. Иштта дир соахка а. Цхьабакъда, пайдана буц яцар пига а. Цудухьа боархIача фух къона толашагIа дола доахан юхадоаладаь ферме дIаоттадир.

Иштта уж бахьанаш долаш геттара лохъелар шура. Шу долалуш лийрхIар а чакхдаланзар. Шера план 1200 тонн йолаш 964 тонн мара пачхьалкхенга шура йохка карагIдаланзар. Ткъаьшин дояркех Галаева Тотен Рыбалко Марияси мара планаш кхоачашъянзар.

— Йоккхий ма йий шун укх шерара планаш. ХIара кхоабача Iаттагара 2200 килограмм а йоаккхаш, пачхьалкхенга 1210 тонн йохка декхар тIа ма ийцадий оаша. Укх шерара, хIаьта пятилетка планаш кхоачашъяра, болх тоабара фу де лерхI оаша, аьнна шийга хаттар дича, колхоза партийни организаце секретара Ведзижев Батыра аьлар:

— ЛурчогIа хинначул дикагIа кийчо йир оаха соахка хьайбаш Iангара дахара. Апрель бутт юкъекхаччалца рационага хьежжа доахан кхабара тоъал дика йол, силос, ча да тха. Концентраташ а я март бутт чакхбаллалца тоъаргйолаш. Болх беш я доакъара цех. Цига хIанз худара хьисапе муж бу, оата а оаташ цхьацца хьаьнз хIамаш а етташ силосаца эдеш ча кийчду. Из юхе хIама ца юташ дуъ доахана. ХIара дийнахьа тIакхеташ я хIанз шура а. Масала, декабрь бутт чакхбоалаш дийнахьеи буси хIара кхоабача Iаттагара 3,8 килограмм йоаккхаш хинняле, хIанз 4,2 килограммага дIакхоачаш лакхъеннай. ДIахо йодача хана тIакхетаргйолаш а я. Дукха доахан дахкаш латт. Февраль бутт хьатIакхоачаш 400 совгIа хургда детташ. Укх квартале пачхьалкхенна цIаккха а ца хиннача тайпара дукха — 210 тонн шура йохка дага да тхо. Из я планал 20 тонн дукхагIа.

КПСС XXVII съездо, цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумаша дIа ма деххара, хьайбай производствана интенсификаци яра новкъа даьннад тхо. Доахана Iул тоадара дIахо йодача хана а къаьстта теркам тIаухийтаргба. Хьайбай маша алсамбаккхара лоархIаме резерв я из. Цунна тешал деш хIама а дувцаргда аз. Масала, Рыбалко Марияс соахка хIара кхоабача Iаттагара кхо эзар килограмм шура яьккха хинняле, Ужахова Зинас яьккхар кхозза кIезигагIа хилар. ХIаьта из Зинай бехкагIа хинна хIама а дацар. Цун группера аханел дукхагIа дола доахан къаьна, даггара кхаьбача а шин-кхаь килограммал дукхагIа шура ца луш дар. Уж моргаш хIанз а кIезига дац кхыча дояркашка. ХIаьта тIадоагIача шера иштачарех цаI хургбоацаш гIулакх дергдолаш да укх шера. Ставропольски краера 200, Краснодарски краера 150 цIеча фух дола шинар доаладаьд оаха. Ставрополера доаладаьрех шовзткъа дахкад хIанзле. ХIаране дийнахьеи буси итт килограммал кIезигагIа йоацаш шура лу. Царел совгIа кхы а 70 гаргга шинар дахка кийчденна да. Уж деррига а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат Газдиева Зайнап йоккхагIа доярка йолча йиъ лагIча корпусе леладеш да. Зайнапаца цхьана царга хьожаш ба къона дояркаш комсомолкаш Сайдулаева Заргана, Ажигова Аьсет, Зайнапа болх бе Iомабаь йижарий МальсаговгIар Аминати Сацинати. Къаьнадараш дулха дIа а телаш, хувцаргда кхыча дояркай группашкара доахан а. ХIаьта из болх тIехьа тIайоагIача хана толашагIа долча тхоай доахех хьахиннача шинарий чотагIа хIара шера бергба. Январь бутт юкъекхаьчачул тIехьагIа шурий ферма болх коллективни подрядагIа вIаштIехьбоаккхаргболаш ба. Цу гIулакхa раьза ба дояркаш. Цу гIулакха ферма совет вIашагIъеллай хIанзле. Цун председателалла хьайбаш леладераша шоаш хержав ферма бригадир Ажигов Махьмад. Iангара доаллаше а доахана шортта моша доакъар хургдолаш гIулакх даьд. Рожаца цхьана 160 гектара тIа рапс дIайийнай, 60 гектара тIа духхьал рапс. Цул совгIа, 165 гектара тIа 1984 шера дIайийна люцерна я. Чудуийташ хий диллача лаьтта дIайийра уж культураш соахка...

Делкъийга ферме кхаьчар тхо. Ведзижев Батыра дийцар бакъдеш яр цIеча уголокера гойтара агитаци, графикаш. ТIатеIIа болх беш яр доакъара цех а. Хьайбаш латтача шин корпусе дежурни скотникел совгIа саг духьалкхийтанзар, цхьабакъда, пхелагIча корпусе беррига дояркаш шоай метте бар. Доахан детташ боахкар уж.

— Шул совгIа ферме дояркаш ца хилар фуд? Кхетадел тхо цунах?—хьаттача цу корпусерча дояркас, комсомолкас Садулаева Заргана аьлар:

— Духхьашха дахкан дахка кийчденнен доахан да тха дараш. ТIехьагIа дукха шура луш хургдолаш уж Iомадара лоархIаме да каст-наста уж деттар. Цудухьа оаха из болх колхоза правленеца а специалисташца а дага а даьнна дийнахьа кхозза бу. ХIаьта кхыча корпусашкара доахан Iуйрийнеи сайрийнеи мара детташ дац Iуйрийна шоай болх а баь цIабахаб цигара дояркаш.

Шура алсамъяккхара шоашкара доагIар, къаьстта тIеххьарча шера, ма хулла дикагIа кхоачашдеш къахьега гIерт фермера хIара болхло, Кхы хIама деце, кхычарца яхь ма йий, — йоах Ведзижев Батыра. — Хьажал шо укх дояркашка. Цхьанне а декхарийла бaь боацаше а, хIаьта геттара хала доллаше а толам баккхара дийнахьа кхозза детт цар доахан.

Цо дувцачоа раьза болаш кортош лестадеш латтар дояркаш.

М. ХАМАТХАНОВ.

КОЛЛЕКТИВНИ ПОДРЯД А ХОЗРАСЧЕТ А

Веденеев Петра кулгалдеча бригадерча наха «Наурский» совхоза директора Г. Петренкос а керттерча агронома А. Перелякова а нарядаш ца лу дукха ха я. ХIаьта бригадира ше наряд йийхача-м, фу ду хьажа бригада кхашка кулгалхоех саг веча-м ше да.

ХIана? Бригаде чIоагIъяьй коллективни подряд а хозрасчет а. Из даь хьалхара шу а дац. Бригада сий даьннад оттаяь заданеш тIеххкхоачашъеш хиларца. Из карагIдаьннад тIагIертта къахьегаш, геттара дика доакъар кийчдеш хиларах. Из лаьрххIа доакъар кийчду бригада я. Кхыбола болх бац цунга. Из зIамига коллектив я. Верригa а 5 саг мара вац цу бригаде. Уж балха йоккха говзал а массехк професси а йола нах ба. Еррига юрта боахама техника йовзаш ба. Цхьан нарядагIа бу цар болх. Цудухьа вIаши хьожаш къахьег, новкъостал ду, дисциплина чIоагIа я, хIаьта хIаранега кхоачар къахьегарах бухсоццаш хьахулачох тийша да.

— Тхо цхьа дезал санна да, хIаьта барт тайна дезал беркат долаш ма хулий, — йоах механизатораша.

Шоай бригадир санна нах ба Галядкин Виктор, Серов Иван, Ковалев Федор, Петр Андрюнькин тайп - тайпара балхаш деш ва, трактор лехкаш хилац из. Техникана ремонт еча хана цо доккха новкъостал ду.

Бригада техникаца дика кийчъяь я. Шишша гусеничний чархаш йолеи тракторaш, Е-301, Е-281 яха буц хьокха косилкаш, ПК-1,6 яха ши подборщик - копитель, шиъ ДДН-70 яха дождевальни агрегат, КУН-10 яха погрузчик, лаьттанца болх бу еррига техника я.

Цу тайпара, гIулакх оттадаьд механизатор бIарччача шера массаза а эшача моттиге кийча хургволаш.

Техникана дика доал ду. Цхьанне а машина дIаоттаергьяц, нагахьа санна из еха яле, тоа ца еш, е даьтта ца хьокхаш. Цудухьа из цIена яр санна дика а болх беш а хул.

Доакъар кийчдераша шоаш лаьтта оах, культураш дIаюв, уж хьал а кхею, чу а эц. Лоацца аьлча дас санна ду деррига а.

Шоаш техника тоаярах а доакъар Iалашдара деш дола гIулакх лерхI бригадерча наха.

Цудухьа укх тIеххьарча шерашка хьайбаш доакъарца дизза Iалашдаь да, кхыметтел хаоттам во хиннача шерашка а. Укх шера а иштта да доакъар.

Бригадо Iомаю доакъар даккхара дикагIйола опыт. Шоашта нийсденна дикадар хьаэц. Механизатораш шоаш Iома а лу, шоай опыт кхычарга дIа а йовзийт.

Пятилетка дIадахача хьалхарча шера цу бригадо доакъаран ги даккхаран лаьрхIа хьалкхейир 185 гектара тIа люцерна, 140 гектара тIа гурахьа дув ялат (ча а ма эший). ХIаьта эггара хьалха доакъара фвеклаш а кхеяьяр гIомарагIа долча, хий дехкаш доацача лаьтта.

ДIадахача шера кхы тIа 50 гектара тIа люцерна хьалкхейир механизатораша. Цу тIара буц шозза хьекхай. Кхы а тIакхийттар моша доакъар.

Цу специализировании бригадо новкъостал ду лоалахошта а. Масала, доакъара свеклаш кхееш хиннача Сувернева Валентинай, Овчарова Валентинай, кхычар дезалий звеношта. 30 гектара тIа хьалкхейир уж свеклаш. ХIара гектара тIара 400 центнер яьлар. ХIаьта 81 гектара тIара люцерна ца хьокхаш ги даккха йитар. ШозалагIа хьокхача люцернах цхьадола дакъа дитар ги даккха. ХIана аьлча бригада декхарийла я 160 центнер люцерна ги пачхьалкхенна дала. Бакъда йоах бригадира юххьанца а задани тIеххкхоачашъе уйла йолаш дар тхо, хIана аьлча люцерна ги даккхар пайдане хIама дар.

Из доакъар Iалашдара а пайдане дар, хIана аьлча люцерна гин хIара центнерах пачхьалкхено 10 центнер комбикорм лу. Из чIоагIа эшаш я хьакхарч кхабара.

Бригадо йол кийчйора вентиляцеца йокъа а еш. Из бахьан долаш йол дика кийчъе йиш хилар кхыметтел догIа делхаш ди деча а.

Тайп - тайпара доакъар хилар бахьан долаши дика кхабарахи доахан тоаденна да, шура дукха лу, къоначa доахана дулх дукха тIакхет. Цудухьа толаме дIадоладаьд керда шу.

Бригадо хIара гектара тIара 3,9 центнер йоаккхаш даьккха люцерна ги пачхьалкхенна дIадаларах совхоза 700 эзар сома пайда баьлар.

Шелал отталехьа макха баьккхар люцерна дIайийнача кхай тIа, гектара тIа 100 килограмм а тоссаш минеральни удобренешца подкормка йир, тIоадал хургйолаш хий диллар.

ХIаьта бригадо ший низаца еррига техника тоаяьй. Укх гаргарча деношка шозалагIа подкормка ергья.

Бригада къахьегамах материальни моральнии дика мах бу. Бригадана ахчан преми лургья. Цо кхы а лакхберга бригадерча хIара сага къахьегамцара безам, тоадергда хIара дезала вахарa хьал.

П. ГАГИЕВ.

Наха дегагIозле луш

Орджоникидзевски станице йоаллача «Березка» яхача павильона заведующи йолаш я Героева Аза. Дукха ха я цо из никъ шийна хержа.

— Хоза хет сона укх павильонера хIама эца — йоах эцархочо С. Г. Костоевас. — Укхазара продавецаш нахаца безаме ба, продуктий ассортимент а шерра я.

Вай ювцаш йола павильон автостанцена гаьна йоацаш латт. Цудухьа дукха нах хул укхаза. Шоашта хинна гIулакх дIаяздаьд цар павильоне уллача лоткъамийн предложенейн книжка тIа. Хоза да Героева Азайх яздеш дола дешаш. Бакъдар аьлча, кастта яздац вай торгови болхлоех цу тайпара дешаш.

Дукха беза Азайна ший болх, тешшаме хьа а бу цо из.

Кхыча тайпара мишта бергба из, — йоах Азас, — нагахьа шийна еза а езаш професси хержа яле, ший гIулакх кIоаргга а тешаме а ха деза сага. Беррига а низ дIабала беза ший балха — тIаккха вIаштIехьдаргда деррига а.

М. БЕКБОТОВ,
студент.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Масала делача чIагарга — болгарски «Балканкар» яхача производственни объединене торгови знака хозъяьяр Москвера НРБ машинашъерий технически центрера выставочни павильонаш. Экономически ВIаши гIулакхаш деча Совета доазошка погрузчикаш арахецаш йолча Болгаре эггара йоккхагIча машинаш еча объединене кердача техника экспозици хьекхар укхаза.

СССР-ра ВАЗ, АЗЛК, МАЗ, КамАЗ, иштта кхы йола производственни объединенеш «Балканкарай» йоккхий партнераш я. Болгарера укхаза хьаух комплектующи деталеш — даьтацен фецен болх беш йола фильтраш стартераш, генератораш, релеш, проводаш, аккумулятораш.

Москверча НБР машинашъерий торгови центре чакхъяьнна выставка болгарски машинаш ечар перспективни моделеш хьокха моттиг хинна а ца Iеш гIулакхерча вIашагIкхетарий, переговорий моттиг а хилар. Советскии болгарскии машинаш ечар духьалара контакташа дукха дешаш къоастаде таро елар.

Б. КАВАШКИНЕИ, В. СОЗИНОВЕИ сурт. ТАСС Фотохроника.

● АПН корреспонденташа хоам бу

Америка моцал

США-ра из проблема дувцарах а йоацаш вешта йовз сона. ДагадоагIа сона «массанена а паргIато луча общества» хозлено се цец мишта ваьккхар. США со командировках ваха волча хана Нью-Йорке юкъе юхь духьала эттар сона из проблема. Из дар гуйре тIехьа яхача хана. Iуйран «Тюдор» яхача отелера араваьлча са теркам тIаэзар йIаьххача очередах латтача наха. Курткайи плащийи качамаш ура а оттадаь дарзагIа гуйран шийлача догIа кIалха латтар кагий нах, можамаш тIаьнна бола нах, кхалнах берашца, къоаной. Очередь сенна латт аьнна хаьттар аз. ХIаьта из латташ хиннаяр «чуIе цIенош доацачарна новкъостал дара Центра» организаце сагIийна даа хIама декъача кухне.

ТIехьагIо аз Нью-Йоркски цхьан газета тIара дийшар официальни даннегIа 600 эзар совгIа болча чуIе цIенош, хьабе болх боацарий, къоаной, берий, инвалидий очередь отт укхаза хIара дийнахьа, аьнна. ХIаьта из — цхьан Нью-Йорке!

Диъ шу хьалха дар из. Тахан США городашка сагIийна хIамаш екъача организацей пункташкеи кухнешкеи латта очередаш массазара хIама санна лоархI. Моцал укхаза бокъонца къаман эхь а хинна дIаэттад. Къама дIаIомадаь дола эхь. Американски городий улицашка йола даара кухнеш моттигерча колорита цхьа дакъа а хинна дIаэттад.

Капиталистически дунен тIа эггара бIаьхегIа бола мохк мишта кхаьчаб цу вахара хьисапага ? «Массанена паргIато лу общество» шийх оалача тоалуш латтача Америке миллионаш бола нах къел а моцал а ловш сенна бах?

Цу дуккхача «сенна», «мишта?» яхача хаттарашта бокъонца дола жоп лу США Коммунистически парте къахьегама Отдела секретара С. Маршалла «Пиплз дейли уорлд» цIи йолча газета тIа. Ма дарра аьлча, моцалои цунца ювзаеннача къахьегамхошта тIаоттача къелои «дика бизнес» ю монополешта, — яхаш язду цо. Капиталисташ тешаш ба биззалца хIама ца даарах Iазап оза шоай дезалаш хIара дийнахьа бIаргагуш болча мецача болхлоша моллагIча хьалашка болх бергхиларах. Авторо белгалдоаккх, Рейгана администраце цIаьхха социальни программаш кIезигъяр бахьан долаш моцалах дуккха нах бовш массаза тоъал хIама ца даарах, шерра тайптайпара лазараш даьржад яхаш.

Къаьстта чIоагIа моцал я мехка къулбехьеи къулбехьен-малхбоалеи, йоккхача индустриальни центрашкеи. 80-гIа шераш дIадолалуш США а капитала кхыча мехкий а экономически ситуаци цIаьхха воча оагIорахьа хувцаялар. Структурни кризиса чIоагIа Iоткъам бир промышленни производства керттерча доакъошта, бIаьш эзараш бола нах болх боацаш а буташ. Из чIоагIагIа Iаткъар сталелитейни, автомобильни, машиностроительни, кхыча керттерча доакъошта. ГIулакх иштта талхаро цIенхаштта йола халонаш духьала яьхар кхыча доакъоштеи гIулакх деча сферей. Уж хьалаш долча хана Iаьдала кертте эттача Рейгана «йоккхача бизнеса» хьашташ лорадара политика дIайолайир. Цунах къеча наха юкъе моцал кIезигъялара совгIа кхы а чIоагIагIа дIа-хьа яьржар йоккхий индустриальни центраш а чулоацаш.

1984 шера хоржамий компани йолча хана США президента аьлар Америка «ший хиннача доккхача хьал тIа кхоачаш латт», хIаьта цун хIанз къоастае езаш «массехк лоадам боаца экономически проблема» мара яц аьнна. Бакъда цу хана Чикаго, Детройта, Кливленда, Питсбурга, Нью-Йорка, иштта Америка кхыча городий больницашка кхы а дукхагIа ца могаш бола нах Iочукхухь ший тайпара диагнозаца: дукхача хана денз протеини калорин ца таарах тIехкий ден тIа бахараш, хIаьта вешта аьлча — йIаьххача хана биззалца хIама ца юаш маца леларах хинна да из.

Капитализм хьахилча денз, белгалдоаккх С. Маршалла, вай деношка санна, моцал — болхлой класса духьаларча къовсаме цун герз. Из мара кхы фу аргда миллионаш американцащ меца болча хана правительственни провиантски складашка эзараш шера «совлен» бола кхача продукташ латташ хилара фактах. США конгресса хIара шера «совлен» бола кхача лелабара лаьрхIа йола холодильни установкаш хьалъяра а царна оборудовать дара а бIаьш миллионаш доллараш къоастаду. Цул совгIа, хIанзарча администраце кхачан продукташ арахьарча агрессивни политика инструмента метта пайда ийбеш лелаю. Правительственни складашка дуккха болаш бола «совлен» кхача диктата низ бола герз а хинна дIаэттад. Цунна дола масал а долаш да. Керда Зеланди ший порташка американски борта тIа ядерни герз латта тIема кемаш хьачудита раьза ца хилча пачхьалкхен департамента из кхерайир дуккха «совлен» дола даьтта дунен рынке дохка арадоаккхаргда аьнна. ХIаьта даьтта — новозеландски экспорта керттерча кхачах цаI. Вашингтона ший командаш кхоачаш ца еча «шоай оамал йолча» союзникашта иштта Iоткъам бу. Дуне мо къаьнара «кулгаш кIал тIа доахаш» йола имперски политика.

Сергей ЯКОВЛЕВ.
(АПН).

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ЯДЕРНИ ГЕРЗАХ ПЛАНЕТА МУКЪАЯККХА

Шу доал 1986 шера 15 январе араьйнача КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева Заявлене тIа оттаяь ядерни боаца машар бара массане юкъара программа дIакхайкаяь. Ядерно-космически замалахьа адамаш даха дисара хьадда дола наькъаш чулоацаш я из машара инициативай комплекс. Цар исторически лоархIам хилара бIуболийташ тешал ду цу ерригача хана дунен халкъашта юкъерча общественноста хувца ца луш йола юкъмоттиг из хиларо. Из иштта хьаштдолаш хилар ший бахьан доацаш дац, хIана аьлча советски предложеней керттера дар да 15 шера йолча хана дерригача дунен тIара ядерни герз дизза дIаданкхар. Вай мехко аьннад ер хIанзара бIаьщере чакхъяллалца йолча юкъа дуне ядерни герзах мукъадаккхара процесс дIаяхьа а чакхъяккха а еза.

Цу предложеней лоархIама мах а беш, Франце вовзаш волча общественни деятела, «БIаьнне тIахьехам» яхача лоархIаш йолча организаце кулгалдара члена Жорж Сеге аьннад, адамий дерригача исторе боккха хувцам хиларга бода никъ хьабелларгбола керда хьал оттадара юкъе лоаца доккха дакъа доал царех. Из бахьан долаш, белгалдаьккхар цо, реальни хинна дIаэттай коллективни кхерамзлен системa хьахиларга меттел, тIемаши гоамали йоаца машар хьахиларга йола дог доахилге.

Машара советски программах йолча комментареш тIеи отклинаш тIеи дувц из хIанзарча замалахьа керда политически уйла яра хьокхам а ба, из уйла дIадахача шера дунен халкъашта юкъерча гIулакхашта материальни хулаш а хиннай, яхаш. Цу планагIа ядерни кхерамцара къовсам дIаболабара керда исторически юхьиг хилар Рейкьявике лакхехьа советски-американски вIашагIкхетарах. Исландски столице баьча барто хьахьеккхар герз дIадаккхара керттера проблемаш хIанз толаме къоастае йиш хилар. Укхаза цагадохийта доагIаш да: хIама ца эшшаш цхьан шерах ах шерах советски ядерни полигонашка сатем латт, цо кхы цIаьхха а тешал ду ядерни кхерам юхатоханза баргбоацаш хиларах дола Москван дешаш гIулакхашца чIоагIдеш хилара, СССР дерригa ядерни лелхамаш соцадеш йола цхьан оагIорахьарча мораторе гучабаьхар дунен халкъашта Советий мохк воча оагIорахьа бувца гIерташ оапаш бийцараш.

15 январерча советски машара предложенештей уж чIоагIъеш долча гIулакхаштеи тIагIолла къаьстта къаьга гучаяьлар США политика реакционни характер, фуннагIа даь а тIема-стратегически хьакъехьа Советски Союзал тIехъяла гIерташ рейгановски администраци хилар. Машара советски комплексни программа дIакхайкаяь хьалхара шу дизар дерригача дунен тIа белгалдоаккхача деношка Вашингтоне ювц тIема расходаш 22 миллиард доллараш кхы дукхагIа астрономически цифрага кхоачаш 312 миллиард долларга кхоачаш йоккхагIа а хургйола 1988 шерарча бюджета проект. Белгала да «седкъашкарча тIемай» программага йохийта ассигнованеш цIъяра 62 процент дукхагIа а 5,2 миллиард доллараш а хургхилар. Цу проекта доазонашка хьалхара тохача герза керда тайлаш хьадара лаьрхIа да, ховш ма дарра, американски а дерригача дунен а общественность эгIазъюгаш США-с деш дола лелхамаш.

Цунца дувзаденна вовзаш волча американски политически деятела Джорж Макговерна президент Рейган тIахьийхар е кхо гIулакх дара йолча таронага хьажара:

— Советски Союзо 1985 шера 6 августе денз цхьан оагIорахьарча порядкагIа деш ма хиллара, ядерни тохамаш вIаши совцадара;

— Москвас хIанз деш ма хиллара ОСВ-2 договораца оттаьча лимиташка США хургйолаш цхьадола американски герзаш дIадахарах йола решенн тIаэцара;

— укх гаргарча итт шера «седкъашкарча тIемий» программа доазонашка тохамашта доазув оттаде раьза хилара.

ТIаэттача ядерни кхерамах мукъадовлар духьа йола исторически решенеш реальни а юлургйолаш а хилар кхетадар — из, дуннхача обозревателашта хетачогIа, СССР ду гIулакхаш бахьан къаьгга хинна дIаэтта хьалхара урок я. «Работническо дело» яхача болгарски газето яздаь ма хиллара, «ХIанзарча замалахьа тIемах хила йиш яц пачхьалкхен политика дIахохьолга, планета мукъаяккханза яргъяц ядерни герзах».

ХАЛКЪА КХЕЛ ЦУН БЕ ЙОАЛЛ

«Тахан къамаш бартадахар — из халкъа кхел я». Цу дешацца къоастабир афгански кулгалхой керда никъ Афганистана Халкъа-Демократически парте ЦК Генеральни секретара Наджиба. Афгански халкъо ший кхел къоастайир 1978 шера апрель бетте а, тIехьадисара, къела духьаларча, кортамукъачей ший лоIамечен мехка иразера кхоане бахьанарча революционни къовсама гIетта а. Бакъда, атта хиланзар тIехьа тIадоагIа шераш...

Карабаха ца ловш, апрельски революце моастагIий тIагIертар. Нах боабе, диверсеши террори е лерхIаш герзаца кийчъяь бандаш вIашагIтохилга дизза хьалдаьхар Афганистанах духхьал неоколониалистски эксплуатаце объекти Советски Союза духьалара плацдарми мара ца хеташ хиннараша. Укх шерашка контрреволюционерашта деш дола американски новкъостал ши миллиард долларга кхаьчад. Пакистански ирански територеш тIа хьахиннай душманий тренировочни базаш, хIаьта «Душман» — «моастагIа» яха афгански дош массаза а дувзаденна хургдолаш хиннад империалистийи эггара IаьржагIйолча реакцеи лоIам кхоачашберащца. Масала, Пакистане бандитски бIенаш 120 совгIа да. Американски доллареl, английски фунтели пакистански рупели совгIа, контрреволюцнена керте латтарий бе кхача доладеннад герз а. Империалистически пропаганда рупораша массе а тайпара доаржаду Афганистанерча хьалах дола аьлдитт, мехка чуйохкийтача группашта, «карагIдаьнна денал дола гIулакхаш» хеста а деш.

МоастагIал долча пропагандана накъаьлар мехкои халкъои ца баьча, кердача новкъа демократически Iаьдал даха дезаш хиларагIа хьахинна зIамига йоаца хаьонаш (уж йизза йоагIаш а я). Субъективни гIалаташ дир диккача даькъе къаман-демократически хьакъехьа меттел, социалистически хьанъехьа а ма могга сихагIа хувцамаш де безам хиларах, е Ленина ма аллара, мехка объективни хьалаш, цун социально-экономически дегIабара, социально-классовя структура боарам кхоачамболлащ тергал а ца беш, «дIахьалхашка дувларах». Афгански общества цхьадола дакъа а чIоагIа духьала даьккхар цу радикализмо, цох хьем боацаш пайда эца болабелар кхайкабанза бола тIема инициатораш.

Цудухьа политике хьадда хувцам бир эттача хьала кхетамеи реалистически тохкам а баь. Къам бартадахара политикага довлар — из къонахчал долаши бехктохкамеи баьнха гIа ба. Общества эггара дукхагIча наьха хьашташ лорадеш йола къаман - демократически революци хиларах тарра хIанзарча этапа мах а беш, ДРА кулгалхоша дерригача халкъа бокъонца хьайийллай керда вахар машаре хьалдеча юкъе дакъа лацара йола наIараш.

Из никъ цIена хилар хьахьонх гIулакхаша. ДIайолаяьй политически оппозицецара, кхыметтел бе герз а делла правительствана духьалбаьнача цун виялашцара диалог. Республика кулгалхоша дIакхайкадаьд революционни доацачеи нейтральни долчеи низаша дакъа а лоацаш йола коалиционни правительство вIашагIтоха шоаш кийча ба аьнна. 15 январе Афганистане еррига территоре тIара тIом соцаргба. Барт бара чреовычайни комиссеш еш я. Халкъа кхелаш къоастаяра юкъеозара цаI мара йоаца критерий йолаш дус цу е вокх партех е группах хилар а доацаш, Афганистан суверенни дIа ца кхетара, ший лоIамера пачхьалкхен статус йолаш хилар, бIаьшерашка экономически культурни тIехьайисар дIаданкха могаргдолаш хилар цIена леладе дезилга.

Из гуччахьара диалог яп хьалха а санна мехка чурча гIулакхашта герз бе а делла массе тайпара юкъелелха гIертилга хьадда соцадергдолча революционни Iаьдала низ ца хиларах еш. Къам бартадигара никъ — из апрельски революцена карагIдаьннараши планаши бокъо а йолаш ший йолча халкъа дукхагIча нахаца лувца чIоагIало я. Из деш Халкъа-демократически парти нах вIашагIтохарен кхотабарен низ хиларах тарра гIулакхаш деш я.

Афгански кулгалхой инициативаша моастагIий берадаьккхад пропагандистски герз. Мехка халкъа, дерригача дуненна ма дарра къаьгга гу хIанз Афганистане машари сатеми бокъонца меттаоттабе гIертар малав, наьха цIий Iомехкадеши бала тIаоттабеши фос а йоаккхаш, хьал ирдара гIулакх леладер малав.

Виталий ЧУКСЕЕВ,
Михаил КРУТИХИН.
(ТАСС).

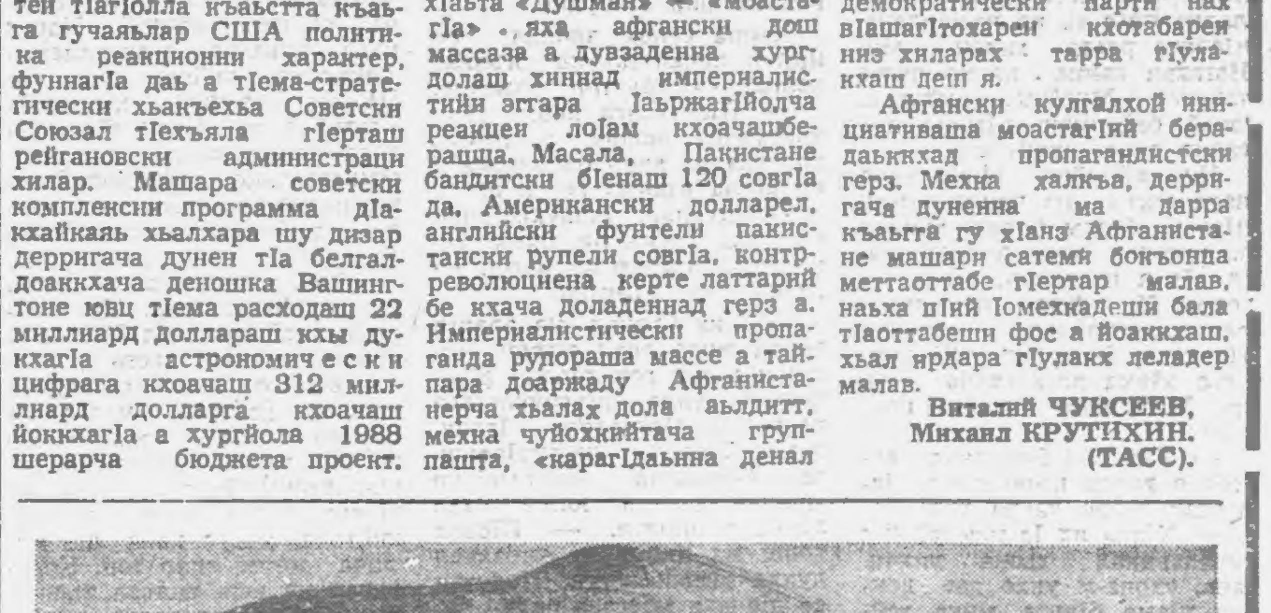

США Дайес (штат Техас) яхача тIема-фецарча базе тIема кийчъеш я цигара В-IВ яха эггара кердагIйола стратегически бомбардировщик (сурта тIа). Цу машинаша 50 тоннал дукхагIа мухь хьоргба, ядерни крылати ракеташ йолча моттигашта тIом бара кийчъяь а я.

Цунца ВIашагIкхийттача Штаташа хьинарегIа практически кхоачашъю СССР-ал стратегически котъяла лаьрхIа йола стратегически ядерни низашта «модернизаци яра» йолча программа аргIанара этап.

ТАСС фотохроника

ЛЕНИНСКИ ГОРКАШКА

Ленински Горки... Столицана гаьна йоацача цу хозача моттиге шийн вахара тIеххьарча шерашка болх беш а салоIаш а хиннав Владимир Ильич Ленин. Цамогаш волаше а цо хьинаре кулгалдаьд партена, Советски паччахьалкхенна, иштта беркате дукха болх баьб.

1949 шера январе Горкашка хьадийллар В. И. Ленина Мемориальни ЦIа-музей. Ленински Горкашка хIара шера Советски Союза массе а миIингашкара эзараш экскурсанташ, доазол дехьара хьаьший ух. ЦIа-музее чубаьхкараш боккхача безамца хьож Горкашка В. И. Ленина яздаьча балхашка. Кер тохалуш чакхбовл уж залашка, комнаташка, парка аллеяшка гIолла, Владимир Ильич Ленина вахаре хиннача бесса деррига лорадаьд укхаза.

СУРТА ТIА: Горкашкара В. И. Ленина ЦIагIа-музее баьхка экскурсанташ.

В. СОБОЛЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

ХIАРАНЕНА ХА ДЕЗА

Советски Союза правительствас де мел могар ду тIема кхерам дIабаккхара, хIанзарча а тIадоагIача а ноахалашта машар хилийтара. Амма сатийна яц лаьттан тIа. Адамий къахьегамца бIаьшеренашка хьакхелла мел йола маьхаленаш массехк минута хIалакьяь дIаяххал термоядерни герз Iайнад дунен тIа. Нагахьа санна империалистически агрессорашта хIанз тIом хьоабе дагадехача, фронтаи тыланеи юкъера башхало дIаяргъяр. Атомни герз ийккача хьалхарча позицешкаболча салташтачул дукхагIа кхерам тIаотта тарлу бахача наха.

Цудухьа наха ханза даргдоацаш да ядерни тIема хьалашка шоай фу де деза. ХIара гражданин дукхача наха човнаш еча герзах миштa лоравала веза ха декхарийла ва, Iомавала веза шийна, шийн гаргарчарна, новкъосташта эшаш дола гIо де.

ХIараваp ядерни герза човнаш еш йола факторaш йовзаши царех лоравала ховши хуле, дукхха а кIезигагIа боврга нах. Эггара хьалха ядерни герз техар США империалисташа 1945 шера август бетта Хиросима, Нагасаки яхача японски городашка. Цу городашка 313 эзар совгIа машаре баха нах байра, 238 эзар сага човнаш а хилар. Дукхача наха човнаш хилар дувзаденна да ядерни герза човнаш еш бола низ лакха хиларца хинна ца Iеш, атомни бомбаш цIаьхха лелхарца, дукхагIбола нах улицашка, цхьаккха чIоагIале йоацача, йийллача моттиге хиларца. Цу городашка бахаш бола нах кIалхарбахара балхаш чакхдахеи лозабаьчарна медицински гIо де вIалла кийча ца хиларои дайтад иззал дулам.

Ядерни лелхам хилча, човнаш ю укх тайпарча фактораша: ударни талгIено, световой излучене, чакхйоалаш йола радиаце, радиоактивни заражене.

Ядерни лелхама ударни талгIий деррига а пархингдоаккхаш чIоагIа низ болаш я. Световой излучене цIока доагаду, бIаргашта човнаш ю, йоккха цIи йоаккх. Бакъда, из чакхъялац чакхсадоагIаш йоацача материалех, цудухьа Iи деш йолча моллагIча хIамаша, укрытеша лораву саг. Карташа, цIен кIал даьхача лармаша экххам хиннача моттигера 2—3 километр гаьна хилча, радиаци чакх ца йоалийташ лораву. Радиоактивни заражени кхераме я ерригача организмана цо облучени юндаь, цунах облучене дукхалга хьежжа лучевой лазар хила тарлу.

МоастагIчо иштта тоха тарлу дукхагIдолча даькъе садоахача органашка гIолла дегIа, цIока гуча долча моттигашта, кхачанга гIолла ченна, кера човнаш ергйола химически герзи отравлени еш йола веществаши. Химически герзах саг лоравергва противогазо, лаьрхIача барзкъаша е убежище хьулаваларо.

Бахача нахах инфекционни лазар кхетаргдолаш бактериологически очагаш хила а тарлу.

Цу дерригнех тешшаме лоравергвола средстваш я убежищеи укрытии. ХIаранена ха деза вахача а балха волча а моттигашта юхехьа йола убежище мичахьа я.

Эггара керттерадар да, нагахьа санна моастагIа тIагIорташ моттиг нийсъелча хIара гражданин лакха организованности дисциплинеи йолаш хилар: «Воздушная тревога!» яха сигнал хьахезачул тIехьагIа сихеи корзагIа ца боалаши де деза хьадеш дар. Бахархой шоаш арабовлале, цIагIара свет, газ, кхыйола прибораш дIа а йоаяь, шоашца индивидуальни лоравалара средстваш, кхача, документаш хьа а йийца, шоашта лаьрхIа йолча убежищашка дIабаха беза. Шоаш квартирера арабоалаш лоалахошка хоам бе беза, царна тревога па хеза хила а тарлу.

Убежище дIакхаьчачул тIехьагIа, совлен дIа-юха аха, гIаьле увза, фатаген чудетта лампа, кIерамаш сега, сиха лоталуши чIоагIа тьаж йоагIаши йола хIамаш чукхахьа йиш яц. Нагахьа юхе гIолла хьулавала моттиг еце, хье ца луш лаьтта бартал Iовижа веза, экххам хиннача оагIорахьа когаш а болаш. фуннагIа тIатесса а, сихха къайлаяха еза дегIа хьагуш йола моттигаш. Иштта меттахьа ца воалаш 15—20 секунда ала веза, радиаце дукхагIа бола низ дIабоххалца.

Нагахьа санна вай мехка моастагIа тIавара мабарра кхерам тIаэттача партийни, советски органаша, тIема командованеи гражданински оборона штабашеи де мел дезар дергда шийн ханнахьа бахача нахага хоам бара а уж цу бIехача герзах лорабара а. Бакъда, массане декхар да моастагIчо массови човнаш еш дола герз тохе, цунах лоравалара бокъонаш ха.

Б. КИНДАРОВ,
НГIАССР унахцIенои министерства граждански оборона медицински служба штаба начальник.

Техникаи технологеи кердадараш

ИСКУССТВЕННИ АЛМАЗИЙ БАЛХА ПРОФЕССИ

Экономика дукхача отраслей технически прогресс хIанз дикка дукхача даькъе тийша я алмазаши тIехчIоагIа металлаши шерра юкъедоаладарах. Цудухьа вай мехка а шоаш санна дунен тIа кхы йоацача дукхача тIехчIоагIача синтетически материалех пайда эцара тайп-тайпара методаш.

Масала, Украина Iилмай Академе тIехчIоагIача материалий Киевски института Iилмаихоша оттаьй тракторий двигателий цилиндраштa чура гильзаш юалургйоаца, гIозараш доаргдоаца, поршешни гильзаши дуаденна хийрадаргдоаца гильзайи цилиндрайи тIехенаш шаьрьергйола алмазни ханинговане керда йоккха эффект йола процесс, из бахьан дIадода доагор кIезиг а ду.

Шерра юкъедоаладаьд автомобилийи тракторийи болата а чона а двигателаш, болата, чона, чIоагIача сплавий, борза, цIаста, кхыдола а бердаш тIера шаьрдара дола алмазни ленташ.

Алмазни ленташца иштта шаьрду бос бола тIой, мрамор, гранит. Из деш дикка лакхлу инструмента дикал, чIоагIал, къахьегама овсарле, лоху фо демаца бIехлулга, балха хьалаш тоаду.

Укх тIеххьарча шерашка тIехчIоагIа материалаш шерра юкъеяхай гIишлош еча индустрена. Царца Iургаш доах бетонахи аьшкабетонахи, облицовочни Iоакъаш, лоамий лагIаш ду. Искусственни алмазашца укхаза хьадир Iургаш доаха гIозараш, дискови хержаш, кхерах яь архитектурно - гIишлон изделешта фасонни обработка яра йола роликаш. Телха овнаш шаьрдара пайда эп укхаза искусственни алмазех. Царца тед дахчан Iоакъаш, фанера, пластикаш.

ХIанз доазол дехьарча практике моллагIа йолча материалех яьча традиционни инструментел Даймехка алмазни изделеша 2—5-зза лакхъю обработка овсарле, инструмент болх бе мегаш хилар — 50—100-зза дукхагIа.

Вай мехко шерра технологически цхьана къахьег дукхача мехкашца, бувзамий кIийлен тIа доазол дехьарча фирмашкен организацешкен искусственни тIехчIоагIача материалех пайда эцара Iилма разработкаш лу. Из деш инструмента образецаш е, цхьана тохкамаш де, тайп-тайпарча хьалашка советски технологех пайда эцара рекомендацеш оттае, моттигера специалисташ Iомабе лерхI.

Евгений ЧИСТЯКОВ, (АПН).

АУШЕВ Султан.

ПХЬАГАЛАШ

«Наьсархой» яхача повеста тIара

Рейсашка бахачара цIабаьхкача, сайрийна шоайла вIашагIкхета аьттув баьлча, геттара дукхабеза гарггара нах санна дIа-юха дувца керда хабараш долаш хул шофераш. Дега лоIам хиллалца цига са ца къийрдача, цIабаха раьза хилаш уж. Нагахьа санна царна юкъе таксист Мусбик нийслой, шоай байнараш цIабаьхкача санна хьовз шофераш.

Цу сайрийна гулбеннача наха юкъе из нийсваларах, цIаваха безам болаш хиннар а, путевой лист диспетчерага дIа а кховдаяь, цигга Iоховра. Цу ханна диспетчерске хьачуваьлар «газика» тIа вагIа Iалаудин. ТIаккха цхьа хIама дагадехача санна, Мусбикага цIогIа ийкхар:

— Укх вай йоккхача автобазе визза къонах ер Iалаудин мара даьра вац!

— ХIана ях Iа иштта? Фу гучадаьннад хьона укхангара, тхона-м укхо даь доккха хIама бIарга мича дайнад, сел Iа чIоагIа хоаставел? — хаьттар цаI ала дагадеха из аьнналгах сакхийнача Хьасана.

— Хьаалал хIаьта, шоашта юкъе сесагах вухьаш цхьаккха къонах вий? — шофераашнахьа дIа-юха хьежар Мусбик.

— Са даьсара ва аьлча бакъ-м хургдац! — массанена а хьалхара жоп делар Хьасана.

— Даьра ва ер Iалаудина-м! — шийн доттагIа латтачахьа пIелг дIатIахьекхар Мусбика.

Аркъал а баха белабелар гулбеннараш. Царна а дика вовзаш вар Iалаудин.

Хьона сенах хайнад ер иштта денал долаш къонах волга? — хаьттар цхьанне.

— Ше сесага даьр укхо хьадувце шоана а, даьра, ховргда аз яхар бакъдолга а ер визза къонах волга а!

— Дувцал, Iалаудин шийна цхьа хIама ца ховре укхо мича аргдар из иштта, — дехар дир Хьасана.

— Укх баркал ма аларга ханза мича доал маран сесаган юкъе дов даьлча а! — вела а венна Мусбикагахьа пIелг хьатIахьекхар Iалаудина. ТIаккха ладувгIараштa бокъонца бакъхийтар цуннеи сесаган юкъе цхьа хIама хиннилга. — Шоана ховш ма дий, со чарахьал дукха дезаш волга. Цудухьа се дIа-юха массаза вода чарахьий шолгоара топ кхухьар аз, кабинках доаллача гIанда тIехьашка дIа а ехкаш. Чарахь хиларах из лелае бокъо йолаш ва со. Топ дIатIехьашка еллаяр аз цу дийнахьа а, МагIалбике рейсагIа водаш а. Цига мухь дIа а бенна, юха цIавоагIаш Ачалкхера духхьал Назране хьачубоагIача наькъа тIа гIолла вера со. ДIаьхача дукъах хьатIа а ваьнна, вайгахьа со Iочуволавелча, кIа аьрда даьннача кхай тIа ши пхьагал бIаргаяйра сона. Царех бIарг кхетташе, дIабоабир аз сай газика мотор. Топ тоха аьттув болаш дикка Iогарга кхаьчар со пхьагалашта. Царех цхьа пхьагал юврглиларах бокъонца тийша вар со. Шоана ма хой, хьалхагIа кхехка а яь, цул тIехьагIа хохи саьмарсаькхи а теха, машдаьттаца цIиййолийташ из кхерзача, пхьагала дулхал чамболаш цхьаккха даар доацилга.

ЦIаьхха из дага а деха, шодаш Iайра бага. Цу сайрийна сай доттагIа Рашид а хьавийха, дика хьега лаьрхIа вар со. Кхы машинага тата ца дайташ, меллашха тормоз а теха, юхасоцайир аз сай газик. Пхьагалашта тIалатташ бIарг а болаш, аз тIехьашкахьа кулг юхадахийтача, массе хана ше иллача метте яцар топ. Корагнзар из юха вийрза хьежача. ХIаьта патронаш а тIайоахкаш аз лелаю чарахьий гIап ше иллача метте уллар. Машина мотор лотабу ко хьа а ийца, тIехьа ца ведача, кхы цу пхьагалашта де хIама долаш вацар со.

Сагот а денна, царна бIарахьежаш вагIаш массехк минут яьккхар аз. Саго тамаш ел хIама дар из. Сел дукха машинаца дIаюха ухаш лелаш цу дийнахьа мара иштта аьттув болаш цIаккха а царна тIанийсвеннавацар со. Чарахьа кхы доккхагIа халахетар тIакхача йиш яцар. Догдеха цIавера со.

Миста худар диача санна, безаме а воацаш тхоай цIагIа со дIачуваьлча, эггара хьалха са бIарг тIаэттар нийс а яь пенах хьалъэлла уллача сай топах. ТIаккха хайра сона из тийша болх баьр са сесаг йолга. Сесагага цхьаккха хIама а ца оалаш, цIагIара дIаараваьлар со. ТIаккха лаьрххIа уйла йир аз из тийшаболх баьча сесага дега лоалургбоаца Iоткъам мишта бергбар-хьогI аьнна. ТIаккха цIаьхха бIаргкхийттар са коа юкъе гIолла лелача москалех. Пхи минут ялалехьа цаI юхе ца юташ урсхьекхар аз царна. Из даь со ваьннача гIолла, шийн гIулакха цIагIара хьаараяьннача сесага бIаргадайра аз даьр:

— ИббIалий! Фуд Iа укх коа даьр? ЭгIа-м ваьвац хьо? — цIогIа ийккхар кхераеннача сесагага.

— Хьо майра саг даьра я таханарчул тIехьагIа кхы Iа са топах кулг тохе! — аьлар аз, москалашта тIехьа адарах юхь тIа даьнна хьацар дIа а доаккхаш.

Цхьатарра белабелар диспетчерске мел хинна шофераш.

— Иштта а вешта а цу сарахьа гуржий чахамбили ца йиача Iеларгволаш хиннавац хьо, Iалаудин, — аьлар Хьасана, бIаргах даьнна хий дIа а доаккхаш.

Редактора зам. М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕПРОГРАММА

13 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «Iуйранара зарядка».
7.10 — Мультфильм.
7.20 — Музыкальни серпантин.
7.30 — «Ха».
8.05 — «Гушдар — теша хала дар».
9.05 — «Юкхаьжар наькъахо»... Телевизионни художественни фильм.
10.15 — «Халкъа ашараш».
10.35, 17.05, 19.20 — «Кердадараш».
16.15 — «Халхара ашараш».
16.55 — «Гаьнара Малхбузе». Киножурнал.
17.15 — Дин политикеи. Бусалба дин хIанзарча дунен чу. 2-гIа передача.
18.00 — «Призвание». Ерригсоюзни СПТУ дешархой конкурс хьаьллар Сийлахьча Октябра 70 шу дузаш.
18.30 — «Город». Документальни фильма премьера.
19.30 — «Штрихи к портрету В. И. Ленина». Телевизионни художественни фильма премьера. Фильм цхьоалагIа. «Поименное голосование».
21.00 — «Ха».
21.40 — «Лирика А. С. Пушкина». Фильм-концерта премьера. Ешар М. Казаков.
22.15 — «Тахан дунен тIа».
22.30 — «Шо дех оперетта».

II ПРОГРАММА

8.15 — «Iуйранара гимнастика».
8.35, 9.35 — Истори. 10-гIа класс.
9.05, 13.45 — Французски мотт. Iомабу 1-гIа шу. 6-гIа передача.
10.05 — СПТУ дешархошта. А. М. Горький. «На дне».
10.35, 11.40 — Ботаника. 5-гIа класс.
10.55 — Ярослав Смелякова поэзи.
11.25 — «Iаьржа цIег дола оалхазар». Iилма-доказийтара фильм.
12.00 — «Юха а шуща ва со...» Художественни фильм.
13.15 — Хьехархочун экран. В. Катаев. «Белеет парус одинокий». 5-гIа класс.
14.15 — «Кердадараш».
14.20 — Исторе оагIонаш.
17.55 — «Орга» альманаха оагIонашта гIолла» (нохчий меттала).
18.00 — «Документальни фильм».
19.00 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
19.20 — Телевизионни фильм.
19.35 — «Дунен халкъашта юкъера хьал» (гIалгIай меттала).
19.50 — Баскетбол. Р. Корача кубок. МаIанах. «ЦСК — «Остраве» (ЧССР).
20.30 — Ритмически гимнастика.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Карнавальная ночь». Экрана тIа кинокомеди.
22.55 — «Кердадараш».

14 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «Iуйранара гимнастика».
7.10 — Мультфильм.
7.20 — «Илли оал, халхаьюа къонал».
7.30 — «Ха».
8.05 — «Юха йист хила, зурманчаш!»
8.35 — «Штрихи к портрету В. И. Ленина». Телевизионни художественни фильм. Фильм 1-гIа. «Поименное голосование».
10.05 — «Концертино» яха камерни ансамбль. Художественни кулгалхо РСФСР заслуженни артист А. Корсаков.
10.25, 16.00, 17.15, 19.30 — «Кердадараш».
16.15 — «Массаза маьхкаца». Документальни фильм.
16.45 — «Моаршал да хьога. музыка».
17.25 — «Гамаль Абдель Насар». Документальни фильма премьера.
18.05 — «Мы юность рабочего класса».
18.40 — «Саги закони».
19.10 — «Къаьнарча моряка дувцараш». Мультипликационни фильм.
19.40 — «Штрихи к портрету В. И. Ленина». Телевизионни художественни фильма премьера. Фильм 2-гIа. «Полтора часа в кабинете Ленина».
21.00 — «Ха».
21.40 — «Крупным планом — человек». «Луньков. и его героч».
23.00 — «Тахан дунен тIа».
23.15 — ДIалокх П. И. Чайковске цIерагIча дунен халкъашта юкъерча конкурса лауреаташа.

II ПРОГРАММА

17.25 — Сийлахьча Октябра 70 шу дузаш. «Ленин в Польше». Художественни фильм.
19.00 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
19.20 — Фильм-реклама.
19.25 — «Дипломана йола бокъо».
19.55 — «Школа хозяйствования: проблемаши резерваши». «Грознефть» объединени.
20.20 — Киножурнал.
20.30 — НГIАССР Гостелерадио инструментальни ансамбла концерт.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Точка возврата». Телевизионни художественни фильма премьера. 1-гIа сери.
22.45 — «Кердадараш».

15 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «Iуйранара зарядка».
7.10 — Мультфильм.
7.20 — Музыкальни калейдоскоп.
7.30 — «Ха».
8.05 — «Неман» яхача иллеи халхареи ансамбла выступлени.
8.35 — «Штрихи к портрету В. И. Ленина». Телевизионни художественни фильма премьера. Фильм 2-гIа. «Полтора часа в кабинете Ленина».
9.55 — «Эрсий Iа». Фильм.
10.15, 16.00, 18.00 — «Кердадараш».
16.15 — Монголе искусствай говзанчий концерт.
16.40 — СССР халкъа артист Е. Лебедь.
18.05 — «...Ялхайтта шу даьнеи боккхагIеи».
18.50 — З. Кодаи. Виолончелена лаьрхIа сонатина.
19.00 — «Резонанс».
20.30 — Н. Осипова цIерагIча Эрсий Паччахьалкхен академически оркестра концерт.
21.00 — «Ха».
21.40 — «А. С. Пушкина театр». 1-гIа передача.
22.25 — «Тахан дунен тIа».
22.40 — «А. С. Пушкина театр». 2-гIа передача.
23.25 — ДIалокх Центральни телевиденеи Ерригсоюзни радиои симфонически эстрадни оркестра.

II ПРОГРАММА

8.15 — «Iуйранара гимнастика».
8.35, 9.35 — Н. А. Некрасов. «Размышления у парадного подъезда». 7-гIа класс.
9.05, 13.45 — Испански мотт. Iомабу 1-гIа шу. 5-гIа передача.
10.05 — СПТУ дешархошта. В. И. Ленин сурт-сибат советски литературе.
10.35, 11.40 — Дезаза вахара этикеи психологии. 9-гIа класс.
11.05 — «Шахматни школа».
12.10 — «Точка возврата». Телевизионни художественни фильм. 1-гIа сери.
13.15 — Хьехархочун экран. Географи. 6-гIа класс.
14.15 — «Кердадараш».
14.20 — Драматургии театри. Вс. Иванов. «Бронепоезд 14-69».
17.10 — «Город Куйбышев». Телефильм.
18.00 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
18.20 — «Вариант «Зомби». Художественни фильм.
19.55 — Футбол. В. А. Граматикина сийна кагирхой дунен халкъашта юкъера турнир. СССР сборни — Франце сборни. 2-гIа тайм.
20.35 — Трамплина тIара лыжашца кхувсавалар. Дунен кубок. ГДР передача.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Точка возврата». Телевизионни художественни фильма премьера. 2-гIа сери.
22.45 — «Кердадараш».

16 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «Iуйранара зарядка».
7.10 — Мультфильм.
7.20 — Халкъа ашараш.
7.30 — «Ха».
8.05 — «Моаршал да хьога. музыка».
8.35 — «А. С. Пушкина театр». 1,2-гIеи передачаш.
10.05 — «Красноярск». Телевизионни документальни фильм.
10.25, 16.00, 18.00, 19.25 — «Кердадараш».
16.15 — «Эрсий къамаьл».
16.45 — С. Михалкова турпалаш экрана тIа. «Бой под Соколом». Художественни фильм.
18.10 — Эрсий музей.
18.40 — «Iилмеи вахари».
19.35 — ЦТ экрана тIа духхьашха. «Личное дело судьи Ивановой». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — «12-гIа этаж».
23.10 — «Тахан дунен тIа».
23.25 — «Боббисокс» в Москве» яхача ансамбла выступлени.

II ПРОГРАММА

8.15 — «Iуйранара гимнастика».
8.35, 9.35 — Географи. 8-гIа класс.
9.05, 14.00 — Английски мотт. Iомабу 1-гIа шу. 14-гIа передача.
10.05 — СПТУ дешархошта. Обществоведени.
10.35, 11.35 — Географи. 5-гIа класс.
11.05 — «Наьна школа».
12.05 — «Точка возврата». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа сери.
13.10 — Хьехархочун экран. Iалам Iомадар. 2-гIа класс.
13.30 — Юкъара биологи. 10-гIа класс.
14.30 — «Кердадараш».
14.35 — В. Вересаев. Произведеней оагIонашка гIолла.
17.45 — «Кердадараш».
18.00 — «Юртара сахьат».
19.00 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
19.20 — Литературни пIараска» (гIалгIай меттала).
19.50 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!»
20.00 — «Патриот» (гIалгIай меттала).
20.30 — Телехьажархой дехарца концерт.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Тха городера зIамига саг». Художественни фильм.
23.05 — «Кердадараш».

17 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «Iуйранара зарядка».
7.10 — Мультфильм.
7.20 — «Музыкальни антракт».
7.30 — «Ха».
8.05 — Мультипликационни фильмаш.
8.30 — «ХIана, сендукха».
9.00 — «Лазги» яхача вокально - хореографически ансамбла концерт.
9.30 — Художникех дола дувцараш. СССР халкъа художник М. Савицкий.
10.10 — «Экрано доттагIий гулбу». СССР — ЧССР.
10.50 — «Михаил Сомов. Хроника спасательной экспедиции». Документальни фильма премьера.
11.20 — Н. Римский-Корсаков. «Испанское Каприччо».
11.40 — Экологически дневник. Воловецки гIайренашка.
12.10 — «Музыкальни этюд».
12.30 — Массанена а хIарана а. «Мишта тоаргья дикал?» Товараш хьадара проблемаш.
13.00 — «Алеко». А. С. Пушкина из цIи йолча произведенех отталь фильм-опера. С. В. Рахманинова музыка.
14.00 — «ДоттагIе». Телевизионни журнал.
14.30 — «Кердадараш».
14.45 — Сийлахьча Октябра юбилейга. «Историеи довргдоацаш мугIараш». «Павел Корчагин». Художественни фильм.
16.45 — «Хьайбай дунен тIа».
17.45 — Хоккей. СССР чемпионат. «Спартак» — ЦСКА. 2, 3-гIа периодаш.
19.15 — Мультипликационни фильм.
19.30 — Донской гIалгIазкхий халхареи иллеи Паччахьалкхен ансамбла концерт.
20.15 — «Киноафиша».
21.00 — «Ха».
21.40 — Шоаттден сайрийна. «Музыкальни ринг». «Аквариум» яхача ансамблаца вIашагIкхетар.
22.55 — «Кердадараш».
23.00 — Трамплина тIара лыжашца кхувсавалар. Дунен кубок. ГДР передача.

II ПРОГРАММА

8.15 — Iуйранара гимнастика.
8.35 — «Ритмически гимнастика».
9.05 — «Iуйранара почта». Музыкальни передача.
9.35 — «Дайи бераши». Субтитрашца художественни фильм.
11.05 — Дунен художественни культура говзанчаш.
12.10 — Шоана. дай-ноаной» (нохчий меттала).
12.40 — «ДоIчча бесса». Фильм-концерт.
13.00 — Хоккей. СССР чемпионат. «Динамо» (Москва)— «Крылья Советов».
15.15 — Нохч-ГIалгIай Паччахьалкхен филармоне, симфонически оркестра концерт.
16.10 — «Метастазы коррупции». Телевизионни документальни фильм. Журналиста Т. Емельянова комментареш.
17.00 — Хоккей. СССР чемпионат. «Спартак» — ЦСКА. 1-гIа период.
17.35 — «Экрана тIа Сибарегie». Киножурнал.
17.45 — «КВН-86». Московски химико - технологически институтеи Одесски Паччахьалкхен университетеи командай кхьаш.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!»
20.20 — «Нохч - ГIалгIайчен кIира».
20.30 — «Шоана, пятилетке хьалха латтараш». Концерт (нохчий меттала).
21.00 — «Ха».
21.40 — Доазол дехьарча фильма экран. «Сесилия». Художественни фильм. (Куба — Испани). 1, 2-гIа сереш.
23.50 — «Кердадараш».

18 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

7.00 — «Iуйранара зарядка».
7.10 — Мультфильм.
7.20 — «Музыкальни калейдоскоп».
7.30 — «Ха».
8.05 — Мультфильм.
8.30 — «Ритмически гимнастика».
9.15 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гIулакх ду Советски Союза!»
11.00 — «Iуйранара почта». Музыкальни передача.
11.30 — «Никъбериг клуб».
12.30 — «Музыкальни киоск».
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — «Унахцlено».
14.45 — «Парламентарии республики Сьерра - Леоне в СССР». Документальни фильма премьера.
15.05 — «Дешара го».
15.55 — «Новкъост иллие». Ерригсоюзни телевизионни конкурс.
18.25 — «Кердадараш».
16.30 — «Вай цIа».
17.00 — А. С. Пушкина романсаш кхоачашъе СССР халкъа артистках И. Архиповас.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — «Хьалхара Iа».
«Щелкунчик». Мультипликационни фильмаш.
19.20 — «Кердадараш».
19.30 — Концертни студе Останкино РСФСР халкъа хьехархочунца И. П. Волковца вIашагIкхетар.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Безамца...». Илли оал Ирма Сохадзес. Тбилисера передача.
22.10 — «Са заманхой». Телевизионни документальни фильма премьера.
23.10 — «Кердадараш».
23.15 — Балета артистий концерт.

II ПРОГРАММА

8.15 — «Зарядка в дIаоттал!»
8.35 — «Тха городера зIамига саг». Художественни фильм.
10.00 — М. Равеля квартет. Ленинградера передача.
10.30 — «ЦIай даьначул тIехьагIа». Телевизионни документальни фильма премьера.
11.00 — «Эрсий къамаьл».
11.30 — Мультипликационни фильм.
11.45 — «Салташа иллеш доахача хана».
14.10 — «Революцеи кхелла». Художественни фильм. Фильм 10-гIа. «ТIехьара вIашагIкхетар».
15.35 — Латвийски телевидене программа.
16.35 — «12-гIа этаж».
18.05 — Г. Свиридов. «Пушкинский венок». Хора дола концерт.
19.00 — «Гушдар — теша хала дар».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!»
20.15 — «В. Усманском бору». Телевизионни фильм.
20.25 — «Дикачунга вуга наькъаш».
21.00 — «Ха».
21.40 — «Искренне Ваш...». Художественни фильм.

РАДИО

13 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.36 — 9.00 — Нохч-ГIалгIай ашарий концерт.
9.15 — «ШоллагIча ресурсех мишта пайда эц» (нохчий меттала).
9.30 — 10.00 — «Къона заманхо» (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — «Юртарча экономика — хIанзара боарам». Беседа.
16.16 — 17.00 — «Юртбоахаме хьалха латтараштa». Концерт.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — «Юртара вахар».

УКВ

19.00 — Армене искусствай говзанчий концерт.
19.49 — «Журналист». У. Гайсултанова повеста юкъера дакъа.
20.08 — ДоттагIий оазаш.
20.38 — Нохч-ГIалгIай халхара ашараш.

14 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.36 — 9.00 — Даймехках дола иллеш.
11.15 — «Крутой поворот к интенсификации производства— стратегическая установка КПСС» (нохчий меттала).
11.30 — 12.00 — «Вай доттагIа Iалам». Радиожурнал.
15.15 — «Барт болча дезале» (нохчий меттала).
15.35 — 15.45 — «Ден темаех».
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — «Дунен халкъашта юкъера хьал». (нохчий меттала)
16.15 — «СелaIад».
16.40 — 17.00 — «Болхлой смена».
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — «Хьайбаш леладерий гIуланхаши йоакхоши» (нохчий меттала).

УКВ

19.00 — В. Ханчов. «Дошув». Радиоспектакль.
19.49 — Лирически илле концерт.

15 ЯНВАРЬ
ОКТЯБРА 70 ШУ ДИЗАРА — ДИКА НАКЪАДАХА! ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ РАДИОДИ

6.40 — «Низ ца кхобеш къахьега»
6.55 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор
8.30 — Передачай программа
8.35 — «Кормоцехаш ферме»
8.45 — 9.00 — «Доакъарах боаггIача тайпара пайда эца».
11.15 — «Ферма цIеча уголоке» (нохчий меттала).
11.30 — «Ферма подрядагIа къахьег» (гIалгIай меттала).
11.40 — «Сий къахьегамга хьежжа»
11.50 — 12.00 — «Яхье бувларий авангарде» (нохчий меттала).
15.15 — 15.30 — «Ханал хьалхабувлараш» (гIалгIай меттала)
17.15 — Передачай программа Хаоттам.
17.16 — «Хьалаш цхьатарра да хьадер тайп-тайпара да» (нохчий меттала).
17.30 — «Сага йоахо еш» (гIалгIай меттала).
17.45 — «Хьалха латтараштa нийсвалар» (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 19.00 — «Хьайбаш леладерашта лаьрхIа концерт».

УКВ

19.00 — С. Сейфулин. «Тернистый путь». Радиопостановка
19.40 — ДIалокх Ш. Эдисултанова.
20.11 — «Ризвана къовсавалар». А. Ведзижева дувцар.
20.32 — Халкъа ашараш.

16 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор
8.30 — Передачай программа.
8.36 — «Iилма — производствана»
8.45 — 9.00 — «Дикалаи дисциплинаи нийсвалар».
11.15 — 12.00 — «Нохч-ГIалгIай музыкальни культура историецара» яхача циклацара передача
15.15 — «Микрофона хьалхашкара театр» (нохчий меттала).
15.35 — 15.45 — Ашараш.
17.15 — Передачай программа. Хаоттам
17.16 — «ДоттагIий оазаш».
17.31 — «ЦIе сийгаш» (гIалгIай меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — «Агропроми кадраши».
18.40 — 19.00 — «Хьона, Даьхе, салтечун дог» (гIалгIай меттала).

УКВ

19.00 — «Опера юкъера сцена». Музыкальни передача.
19.43 — Моттигера композитораши, поэташи цар иллеши.
20.13 — «Тийрка талгIеш». Литературно - музыкальни композици.
20.37 — Илли оал Дадашев Тамарас.

17 ЯНВАРЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.35 — 8.45 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
10.15 — «Керда гIуланхаш — вахаре» (нохчий меттала).
10.35 — 10.40 — Реклама.
11.00 — «Къонал».
11.30 — 12.00 — «В. И. Ленина портрет кхоллаш». Радиокомпозици.
12.40 — «Халкъа тIахьожам — балха тIа» (нохчий меттала).
13.00 — 13.15 — «Хано хьалха доах» (гIалгIай меттала).
15.15 — 16.00 — «Кхоллама хозахетар». Музыкальни передача
18.00 — 19.00 Музыкальни почта».

УКВ

19.00 — Л. Н. Толстой. «Бал яьначул тIехьагIа». Радиопостановка.
19.26 — Моттигерча авторий лирически иллеш.
20.05 — Литературно - музыкальни композици. «СалаIара минуташ».
20.25 — Довзаш дола иллеш.

18 ЯНВАРЬ

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программа.
7.35 — 7.40 — Хоамаш.
8.25 — 9.00 — «Шоана дукхаеза ашараш».
11.20 — 12.00 — ДIалокх духовой оркестра
15.15 — 15.30 — «Ца малар — вахара норма» (нохчий меттала).
16.00 — «Школьни глобус».
16.30 — 17.00 — «Къона тIехье» (нохчий меттала).
18.00 — 19.00 — «Иллеца доттагIал волчарна». Концерт.

УКВ

19.40 — «Сакъердамеча талгIе тIа». Литературно-музыкальни композици.
19.00 — Аедонициксе Павла иллеш.
20.00 — «Вальсагара вальсага» Концерт.

Хаоттам

Тахан республике гIоллен Грознен морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, Iуйрийна цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, ша билла а йолаш, малхбоалехьара секунде 3—8 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике —2 +3, Грозне 0 +2 градус йолаш хилен тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, къулбехьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана —3 —8, дийнахьа —2 +3 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907. г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностеи транспортеи — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-60; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства — 2-90-60; 2-47-84; культуры — 2-64;75, 2-75-78; писем — 2-85-64; машинописное бюро — 2-89-51; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи ереи, шоаттен деношка

СФ00011. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 132.